BREVIS
Dissertatio Theologica Christiana.
Dogmatico Moralis ex Operibus
F. DANIELIS Concina Ords Prædicatorū
EXCERPTA.
ac jussu
Reverendissimi ac Religiosissimi
in Christo Patris
GERARDI
THOMASSICH
Ords S. PAULI primi Eremitæ
Prioris Generalis Meritissimi SS. Thliæ
Doctoris Eximij, Visitatoris
Provinciæ Polonæ
REIMPRESSA.

In Typographia Clari Montis Czestochov:

Præloquium

NE tranſgrediaris terminos antiquos, quos poſuerunt Patres tui *Prov.* 22. 28. *q. d.* ne tranſgrediaris limites morum, quos Patres fixerunt; ut aliter agere velis, quam ab illis ſancitum eſt. *Cornel hic.* (Religioſus debet reſpicere Regulam, ut mulier vana ſpeculum, *S. Vincent. Ferr. de S. Franç. Serap.*) Verè optimum exemplum bene vivendi, reliquit uobis omnibus IESUS Chriſtus, ipſe Magiſter omnium; ipſe liber, & Regula religioſorum *Thomas Kemp. S. 3. ad Novit.*

FACULTAS REIMPRIMENDI

DIÆCESANA.

UT Dissertatio DANIELIS Concinæ Ordinis Prædicatorum in Tomo priori reperta Bononiæ An. 1762, impressa, sub Titulo de Statu Religioso, Capitibus duodecim constans recudi possit & valeat, concędo facultem, Die 28. April. 1765.

M. CASIMIRUS STĘPLOWSKI SS. Theologiæ Doctor & Professor, Collega Maior, Librorum per Diœcesim Cracoviensem Censor.

mpp.

DISSERTATIO

DeStatu religioſo Præloquium.

Uatuor hoc de argumento volumina edidi, quorum primum inſcribitur *Commentarius hiſtorico-apologeticus &c.* alterum: *Diſciplina Apoſtolico-Monaſtica.* Adverſus hanc: *Diſciplinam Apoſtolico-Monaſticam* duo prodiere volumina; unum inſcriptum: *Vindiciæ Regularium*; alterum hac epigraphe inſignitum; *Vita Clauſtralis.* Hos duos libellos revera famoſos plenos erroneis Commentis, fabellis, & dicterijs contrivi, & penitus labefactavi, opere inſcripto, *Defenſio Decretorum Concilii Tridentioni,* in duo volumina diſtributo, atq; juſſu Sapientiſſimi Pontificis Benedicti XIV. edito. Ex his pauca decerpam.

CAPUT I.

Status Religiosi notio, & eiusdem obligatio aspirandi ad perfectionem evangelicam.

I. QUÆSTIO I. *Quid sit status Religiosus?* ℞. Est via facilius perveniendi ad perfectionem Evangelicam. A virtute Religionis quæ inter morales eminet, nomen suum sortitur sacer hic Status; idcircò Religiosus appellatur. Stabilitatem & immobilitatem secum, adfert. Ut sit talis, requirit approbationem ab Ecclesia factam, ut habetur ex Concil. Later. IV. Cap. *Nimia*. Necessaria est quoq; Professio trium votorum juxta aliquam ex Regulis approbatis à Sede Apostolica. Hinc singuli Ordines suam propriam Regulam habent, & Constitutiones, ad quarum normam statum Religiosum profitentur.

II. QUÆSTIO II. *Utrum Religiosi teneantur sub gravi peccato tendere ad perfectionem.* 2. ℞. Quæstio hæc perspicua indiget explicatione. Omnes Christiani sive Laici, sive Ecclesiastici, sive sæculares, sive

ve claustrales, præcepto ligantur aspirandi ad perfectionem. Fortasse imperitis veritas hæc impervia erit. Sciant ergo oportet, perfectionem hanc de qua nunc nobis sermo est, in caritate sitam esse, ut Evang. & omnes Patres docent. Hinc *S. Th.* 2. 2. *q.* 186. *a.* 2. describit statum Religiosum quod sit: *disciplina quædam, seu exercitium perveniendi ad perfectionem.* Ut enim Religiosi facilius & expeditius, hanc metam attingant, tria Consilia Evangelica ad quæ revocantur cætera vovent. Hæc tria vota sunt instrumenta, & veluti currus rotæ, quæ viam sternunt ad hoc pallium assequendum. Omnia præcepta Evangelica, sunt media necessaria, consilia sunt instrumenta libera, ordinata ad præceptum caritatis Hoc præceptum est finis & meta omnium præceptorum & Consiliorum. Neq; in Consiliis igitur neq; in cæteris mandatis, sed in sola caritate sita, est perfectio Evangelica, ad quam sub præcepto aspirare omnes tum Christiani, tum viri Religiosi astringuntur. Cum Christus di-

xit: *Estote ergo vos perfecti. Sicut & Pater vester Cœlestis perfectus est.* Matt. 5. Non Monachis non Claustralibus hoc intonuit, sed omne prorsus genus humanum allocutus est, cum tunc Monachi nec Claustrales essent.

III. Crasso ergo obvolvuntur errore Christiani qui existimantes hanc perfectionem Evangelicam quid supererogationis esse, & Consilij, virisq; duntaxat Religiosis competere, nihil conantur ad eam consequendam. Caritas hæc separat animam ab amore mundi, & eorum quæ in mundo sunt, eamq; conjungit DEO. Et quo magis anima separatur à concupiscentia carnis, à concupiscentia oculorum, à superbia vitæ, ut inquit *S. Joan. Epist.* 1. *Cap.* 2. eo intimius DEO conjungitur. Ad hanc unionem cum DEO omnes Christiani ex præcepto astringuntur. Ergo omnes Christiani ad caritatis perfectionem tendere obligati sunt. Hoc duntaxat discrimen est, quod Christiani per solam præceptorum viam currere ad perfectionis

metam tenentur. Viri autem Religiosi, ut eam ipsam metam facilius assequerentur, Consilia amplexi sunt evangelica, & eadem tribus solennibus votis servanda sibi imposuere.

IV. Christiani igitur vigiles sint oportet in servandis præceptis, quæ orationis studium, sensuum custodiam, & carnis compressionem, æquitatem, cordisq; puritatem jubent, quia hæc & cætera omnia mandata, ut dixi sunt instrumenta necessaria, perveniendi ad caritatis perfectionem, seu conjunctionem cum DEO. Et quoniam hæc conjunctio major atq; intensior in uno ac in altero est, ideò unus altero perfectior evadit.

V. Contra viri Religiosi, præter hæc præcepta servare tenentur tria vota, & propriam Regulam & Constitutiones, quas Sancti Patriarchæ, Divino afflante Numine præscripsere, tanquam media quæ adjuvant, & facilius conducunt ad præstitutam metam.

VI. Unde inquies, colligere possumus

mus visos sive Christianos, sive Religiosos implere hoc præceptum aspirandi ad perfectionem? Christiani qui à vanis pompis, à Luxu, à fastu, ab occasione violandi præcepta Decalogi vigilanter abstinent; qui in orationis studium incumbunt; qui justitiam & æquitatem servantes, cuiq; quæ sua sunt tribuunt; quiq; sibi fieri vellent, alijs faciunt; qui proprij status officia implent: hi signa perhibent, se per viam Evangelicæ perfectionis ambulare.

VII. Si Christiani ipsi proprij status Officia, & munia regendi familiam, educandi filios, providendi domesticis necessaria, & cætera omnia implere debent; quanto magis propriæ Religionis munia, vota, ritus, statuta Legesq; exequi tenentur, viri Religiosi? Unde verò colligi poterit viros Religiosos perfectionis studio operam sincero animo impendere? Forsitan ex observantia silentij, ex orationis assiduitate, ex sensuum, carnis, & appetitionum compressione, ex votorum paupertatis castitatis & obedientiæ executione

ne? Profecto hæc omnia signa, satis probabilia sunt, at interdum fallacia. Hæc enim omnia hypocrisis fructus esse valent. Ut ille viam sibi paret ad regimen, ad præfecturas, ut sibi existimationem viri religiosi, & proprij instituti observatoris, comparet, exequi præfata omnia potest, & sub Sacræ Religionis pallio diaboli martyr evadere. Quænam ergo animi aspirantis ad perfectionem Christianam argumenta? Caritatis exercitia, amor erga omnes, patientia & tolerantia injuriarum, animi candor, lingvæ sinceritas, mentis docilitas, mundanarum rerum contemptio, politicorum respectuum proculcatio, pectoris evangelici fortitudo, sermones Christi, carni & sangvini hostiliter adversos, palam profitendi studium, propriæ existimationis mundanæ, neglectus. Hæc sunt indicia, quæ animum in perfectionis Christianæ studio percurrentem indicant: Siquidem reperiri media sine fine queunt. At finis consistere sine medijs nequit. Possunt itaq; cæremoniæ & observatio-

nes votorum, Constitutionum aliorumq; rituum extrinsecus apparere veste nuptiali destitutæ, & hypocrisis larva tectæ. At Caritatis exercitia, quæ sunt illorum finis, sine eisdem stare non queunt.

VIII. Hinc colliges non satis proprio muneri satisfacere illos Regularium Superiores, qui in suis Capitulis continenter clamant adversus quasdam cæremoniarum transgressiones, & vix aliud inculcant suis subditis, quàm silentij custodiam, chori frequentiam, jejuniorum & quarundam genuflexionum observantiam, Laudo hæc omnia; sed illud doleo, quòd prætermittant hortari, persvadere, & urgere ad caritatis exercitia. Accensa enim flamma, hac in Religiosorum animis, cætera omnia spontè fluunt. Caritas quippe planta est fæcundissima, fructus pariens, ad æternitatem maturos. Caritas benigna est, patiens est, non æmulatur, non agit perperam, non inflatur, omnia sustinet, omnia suffert, non quærit quæ sua sunt, sed quæ IESU Christi, non reformidat sæculi potentiam,

non

non pertimeſcit adverſariorum calumnias; ſed impavido pectore verbo, & opere Chriſti legem & propriæ Profeſſionis munia exacte implet. Jgnis iſte Cæleſtis ſemper ardet ubi adeſt, & flammas continenter emittit. Si arderet in Superiorum cordibus, dubio procul favillas ſuas immitteret in ſubditorum animos. Jlli ergò qui neglecta caritatis prædicatione, cæremoniarum tantùm obſervationem inculcant, ipſi ſe caritate impleant, ut hanc in alios transfundentes, optimos ſibi ſubditos comparent.

IX. Caritas dulciſſimo benevolentiæ fœdere animos conjungit, efficitq; cor unum, & animam unam. Jn ea communitate in qua averſiones, diſſidia, tanctiones contrariæ fervent; in qua Superiores verſutiam, vafritiem, cor duplex, lingvam amphibologicam, prudentiæ larva induunt, candore, ſinceritate, affabilitate pulſis, caritatis flamma certè non ardet; ſed ſpiritus mendax & mundanus, & ſcientia, quam S. Jacobus diabolicam appellat do-

minatur. Si Superiores verbis laudant, factis tergiverſentur, negent, ſpondeant, illudant, velificentur, adverſentur, prout temporum rationes ferunt, inter ſubditos & ipſos Superiores; deprehenſa illorum vafritia; nulla ſinceritas, nullus animi candor, caritas nulla viget. Sed ècontra murmura, diſſidia, averſiones, & perpetua bella graſſantur. Superiores qui aperto animo, ſincero corde, ingenua lingva ſubditos colligunt & amplectuntur, illos ſibi devinciunt, obligantq; illo ipſo tempore, quo favores denegant, dum impertiri ſalva lege nequeunt. Verùm in ſemitam à diverticulo alioquin oportuno revertamur.

X. Religioſi ergo illi qui neglecto Orationis, mortificationis, pænitentiæ, abſtinentiæ & propriæ Regulæ atq; Conſtitutionum exercitio, ea ſolum peragunt, quæ prætermittere nequeunt, qui ludis, fabulationibus otio, ſolatijs diverticulis indulgent, qui ſumpta cappa, aut pallio civitatem circumeunt, curioſa ſectantur; qui ſi menſa ad palatum non ſit inſtructa, obmur-

murmurant, Superiorum exhortationes & mandata derident, & super eisdem jocantur, fabulantur, controversantur, non Evangelicæ perfectionis, sed æternæ damnationis viam percurrunt.

XI. Ut multa in pauca contraham, omnes Christiani sive laici, sive Religiosi aspirare ad Evangelicam perfectionem vi præcepti sub mortali astringentis tenentur, sed medijs varijs, quæ omnia per unicam & arctam viam ad eamdem metam ducunt. Christiani Laici sola præceptorum exacta observatione; Religiosi ad præceptorum executionem addunt trium votorum & propriarum Constitutionum observantiam. Hæc vota, hæ Constitutiones & Regulæ non sunt, inquiunt Patres, sarcinæ & pondera quæ opprimant; sed sunt alæ, quæ iter allevant, & sursum erigunt. Quamobrem status Religiosus, nuncupatur Schola facilius perveniendi ad perfectionem caritatis, ad quam omnes Christiani tendere astricti sunt. Gravius utiq; Religiosi, & scelestius peccant, hoc præce-

ceptum violantes, quam Christiani Laici. Quoniam Viri Religiosi uberiori gratiarum & donorum à DEO copia sunt instructi, faciliùs & commodiùs angustam calcare semitam Evangelicam queunt. Jdcirco isti sacri legi, ingrati atq; nequissimi DEI servi habentur, cum tot talenta à DEO accepta prodigunt, & dilapidant. Quando quidem à curis sæculi à mundi periculis quibus miseri Christiani obnoxij sunt, segregati, nihil de victu, & vestitu cogitare coacti, unice vacare DEO, & proprii instituti observantiæ facillimè queunt. Quare dupliciter vapulabunt, si nancisci perfectionem Evangelicam omittent, ne dum contemnent.

XII. Disputare Theologi solent; num satis sit trium votorum observantia, neglectis alijs legibus quæ ad gravem culpam non obligant: & rursus controversantur, num continuata istarum legum transgressio istarum legum inducat contemptum, virtualem, & interpretativum? Verum paucis rem dirimo, tria vota communi-

nia sunt omnibus sacris ordinibus. Quilibet Ordo Religiosus ab altero distingvitur suis peculiaribus Statutis, Regulis, & Constitutionibus. Ergo præter tria vota omnibus communia, necessaria est proprij instituti observantia, alioquin nullius determinati Ordinis esset Religiosus ille qui tria dumtaxat vota servaret. Necessaria itaq; est propriæ Regulæ, & Constitutionum observantia, ut quis dicatur studio vacare Evangelicæ perfectionis.

XIII. Num transgressio hujus aut illius Monasticæ Constitutionis iter intercipit perfectionis Christianæ? Distingvendus est animus constans & firmus propriæ Professionis implendæ, à transgressione hujus aut illius legis ex animi subreptione, & imbecillitate proficiscente. Quotidie labimur omnes. Qui ex infirmitate aliquam legem non obligantem ad culpam, saltem gravem, violant, cespitant, & aliquomodo claudicant in via; at continuo surgunt, animumq; & vires redintegrant, ut celerùs currant: at quia debiles & infir-

mi ſumus, denuo claudicamus, ac ſimul denuo alas reſumimus plus & minùs, prout magis & minus caritatis ignis ardet in corde. Jlli igitur qui ob communem infirmitatem aliquam Conſtitutionem violant, non ſunt extra perfectionis viam, dummodo animum firmum & conſtantem ſervent propriæ Profeſſionis ſervandæ. Contra qui paſſim proprij inſtituti leges peculiares violant, nihil earumdem tranſgreſſiones curantes, & in eadem corruptela perſeverantes, extra arctam ſemitam ſunt, atq; latam & ſpatioſam perditionis viam percurrunt. Neq; illis quidquam ſuffragatur quod in Conventibus morentur, ubi legum obſervantia, ſaltem majori ex parte, in deſvetudinem abijt, quoniam nulla corruptela contra legem præſcribit. Brevi, vota & Conſtitutiones reciproco nexu conjuncta ſunt Conſtitutiones ſunt votorum præſidia; vota ſunt propugnaculum caritatis. Caritas, vota, & Conſtitutiones ſibi mutuas manus porrigunt. Hoc nexu graviter læſo & diſrupto, totum ædifici-
um

um corruat, necessum est. Qui deliberato animo proprias Constitutiones indiscriminatim violant, mentiuntur, si jactant aut votorum observantiam, aut caritatis exercitium.

XIV. Tria vota necessaria sunt ad Religiosum statum constituendum, & quidem solemni ritu emissa in faciem Ecclesiæ: status quippe iste firmitatem, & stabilitatem includit; Tria hæc vota Paupertatis, castitatis, & obedientiæ, bellum perpetuum denunciant tribus mundi malis, quæ S. Joan. *Epist.* 1. *c.* 2. describit. *Omne quod est in mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia, oculorum, & superbia vitæ.* De his tribus votis mox sermo recurret. Jnterim si plura hac de re cupis, lege S. Thomam 22. 2. 186. *art.* 6. *&* 8.

CAPUT 2dum.

De Voto Paupertatis.

1. PAupertatis Votum est primum vitæ Regularis fundamentum. Jstius voti materia est abdicatio rerum temporalium ma-

manifestata à Christo Domino Math. 19. *Si vis perfectus esse, vade, vende, quæ habes, & da pauperibus.* Alia duo Consilia virginitatis colendæ, & voluntatis abnegandæ, hominisq; auctoritati subijciendæ, paucis expressit Magister Divinus. Verum methodum ipsam, qua Apostoli, primiq; Christiani executioni Evangelicæ paupertatis consilium demandarunt, clarè & distinctè *Actor.* 2. describit Evangelista Lucas. *Omnes etiam qui credebant, erant pariter, & habebant omnia communia. Possessiones, & substantias vendebant, & dividebant illa omnibus, prout cuiq; opus erant.* Fusiùs hanc paupertatis formam exprimit *c.* 4. S. Evangelista. *Multitudinis autem credentium erat cor unum, & anima una, nec quiquam eorum quæ possidebat, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia - - - Neq; enim quisquam egens erat inter illos - - Quoquot enim Possessores agrorum, aut domorum erant, vendentes afferebant pretia eorum quæ vendebant, & ponebant ante pedes Apostolorum. Dividebatur autem singulis prout cuiq; opus erat.*

II.

II. Hæc eſt illa Paupertas bonorum communione fulta, quam Chriſtus in ſuo Apoſtolico collegio præjecit ut fundamentum cæleſtis perfectionis, quæ in caritate ſita, amoris & concordiæ vinculo invicem & cum DEO conjungit. Bonorum enim proprietas cupiditatem accendit, & veluti civis ſeditioſus tumultus, jurgia, & diſſidia excitat, corda, animoſq; ſejungit, atq; in contrarias abſtrahit factiones. Communitas autem, cum omnem auferat proprietatem, radicem quoq; contentionum, rixarum, & diſſidionum revellit, & Cæleſtium Bonorum communionem inducit. Connexa enim hæc duo ſunt. 1mo *erat cor unum, & anima una.* 2do: *erat illis omnia communia.*

III. Paupertas generatim accepta plures excipit gradus: quorum alter dominium, & uſum cujuſq; rei ceu propria excludit; alter dominium, & uſum proprium reſpuit, capacitatem tamen ad dominium retinet; 3*tius*, qui nec dominium abſolutè abdicat, nec incapax dominij evadit, ſed

sed tantum nulla re tanquam propria utitur; 4tus nec dominij nec usus privationem prodit sed eam dumtaxat bonorum mensuram admittit, quæ ad vitæ sustentationem necessaria est, & cætera omnia rejicit. Ad hos quatuor gradus omnes alij reducuntur. 1mum paupertatis gradum nunc vovent Regulares. 3tium nuncupant Scholares Societatis alios duos quisq; vovere potest.

IV. Theologi plurimi hanc exhibent paupertatis monasticæ definitionem. *Votum paupertatis, est voluntaria bonorum temporalium abdicatio, per quam vovens ipsorum proprietate privatur.* alij præssius ajunt. *Est abdicatio dominij.* quæ definitiones ad Metaphysicæ amussim exactæ paupertatem generatim acceptam describunt. secus, ut executioni demandandam. Duo in hoc voto isti distingvunt primum essentiale vocant in abdicatione dominij situm. Alterum accidentale appellant, quod usum bonorum spectat. Hinc inferunt connexionem voti Paupertatis cum bonorum com-

mu-

munitate accidentalem esse, quod de paupertate generatim accepta verum habet: num id ad Paupertatem monasticam explicandam sufficiat? mox dicam.

CAPUT 3tium.

Regulares voventes Paupertatem Evangelicam vovent ipsam Bonorum communitatem.

1. THeologi & Canonistæ omnes docent, Regulares vi præcepti Ecclesiastici graviter obligantis, Bonorum communitati astrictos esse, pulsis peculijs. quod autem hoc præceptum communitatis ipsam voti essentiam ingrediatur, vel extra divagetur, ad id quod caput disputationis est, perinde res se habet. Nam sive Regulares violent directe votum, dum peculium necessitate sublata retinent, sive præceptum, mortale Sacrilegium perpetrant: quare etiamsi falsum esset quod dicturus sum, non propterea aliquid emolumenti inde perciperent Regulares, cum juxta omnes & Theologos, & Canonistas, præcepto gravissimo Ecclesiastico obser-

van-

vantiæ communis vitæ astricti sint.

II. Et ut id quod dicturus sum, evidentius pateat, ob oculos habeamus necessum est, paupertatis votum generatim acceptum, & ab omni circumstantia præcisum, plures excipere gradus, quorum Capite Superiore mentio facta est: nec unum præ alio in hac acceptione prodesse, nec communitatem includere, aut reijcere alterum non minùs manifestum est, quodlibet nempe votum solenne materiam certam,& præfinitam sibi vendicare. Quibus Constitutis evinco quod proposui.

III. Regulares omnes Paupertatem DEO vovent, non incertam, non ad cujusdam Metaphysicæ definitionis amussim exactam, quam aliqui sibi effinxêre; sed eam Paupertatem vovent, quæ in eorum Regulis determinata est. Hæc prima propositio ineluctabilis est. Paupertas enim latitudinem, & gradus plurimos admittit, ut omnes fatentur, & reipsa constat: ergo voventis intentione determinari debet. Hæc autem determinatis fieri à singulis

Re-

Regularibus nequit, alioquin tot essent paupertatum genera, quot sunt voventes, & omnia confusa & perturbata essent. Quamobrem omnes Sacri Ordines suas Regulas habent, in quibus definita est Paupertas, quam omnes ejusdem Ordinis profiteri debent. atqui omnes Regulæ SS. Basilij, Augustini, Benedicti, Francisci, & omnium Sanctorum Patriarcharum pro materia voti Paupertatis determinant vitam communem. Ergo Regulares voventes Paupertatem vovent vitam communem nisi Propositio secunda vera sit, sponte cadere causa velim. Possem huc transcribere omnium Regularum textus, quos brevitatis studio prætereo. Satis sit in transcursu indicare in omnibus præfatis Regulis similia haberi. *Sint vobis omnia communia,* ut legitis in actibus Apostolorum.

IV. Verum quamvis hæc argumentatio falsa esset, non propterea, ut dixi, licitum peculium foret Regularibus, cum juxta omnes tum Theologos, tum Cano-

nistas gravissimo præcepto Ecclesiastico vitam communē servare teneantur cujusq; privati peculij expertem hinc Religiosus omnia sua tum præsentia, tum futura, sub Religionis dominio ponit, ea conditione & pacto ut Religio de ijs Bonis in communem omnium Religiosorum usum disponere, ut sibi expediens visum fuerit, quæat: & Religio vicissim eodem vinculo se obstringit victum, & vestitum, & omnia necessaria Religioso præstandi. Porro sicut in quolibet contractu una deficiente parte in suo explendo munere, deficiat quoq; altera necesse est: ita similiter si Religio incongrua victus & vestitus provisione desit officio suo, continuo in Religioso Professo jus oritur naturæ, quemlibet antecedens contractum, victum, & vestitum illum quem Religio tribuere deberet, comparandi. Hoc est totum quod in favorem Religiosorum, & peculij privati dici potest. Cæterum tam Religio, seu Superiores Religionum, quam Religiosi gravissimo præcepto obstringuntur re-
din-

dintegrare contractum, si fractum sit; vel observare, si consistat, ut infra dicturus sum.

CAPUT 4tum.

Decreta Concilij Tridentini, & Constitutiones summorum Pontificum urgent Regulares ad exactam vitam communem, pulsis privatis peculiis.

1. PRætermissis antecedentium Conciliorum, & Pontificum Decretis, quæ vitam communem Regularibus præcipiunt, rescribam dumtaxat ea quæ Tridentinum præcipit *Sess.* 25. *c.* 1. Quoniam „non ignorat S. Synodus, quantum ex „monasterijs piè institutis, & rectè admi„nistratis, in Ecclesia DEI splendoris, „atq; utilitatis oriatur, necessarium esse „censuit, quo faciliùs ac maturiùs, ubi „collapsa est, vetus & Regularis discipli„na instauretur, & constantiùs, ubi con„servata est, perseveret, PRÆCIPERE, „prout hoc Decreto PRÆCIPIT, ut o-

„ mnes Regulares, tam viri, quam Muli-
„ eres, ad *Regulæ* quam Professi sunt præ-
„ scriptum vitam instituant, & compo-
„ nant: *atq; imprimis, quæ ad suæ Professio-*
„ *nis perfectionem, ut obedientiæ, Paupertatis,*
„ *& Castitatis, ac si quæ alia sunt alicujus*
„ *Regulæ & Ordinis peculiaria vota,* &
„ PRÆCEPTA *ad eorum respectivè essen-*
„ *tiam,* NECNON AD COMMUNEM
„ VITAM, *victum, & vestitum conservan-*
„ *da pertinentia, fideliter observent:* O-
„ mnisq; cura & diligentia à Superioribus
„ adhibeatur tam in Capitulis generalibus,
„ & provincialibus, quam in eorum visi-
„ tationibus, quæ suis temporibus facere
„ non prætermittant, ut ab illis non rece-
„ datur, cum compertum sit, ab eis non
„ posse ea, *quæ ad substantiam vitæ Regula-*
„ *ris pertinent, relaxari.* Si enim illa quæ
„ bases sunt, & fundamenta totius Regula-
„ ris disciplinæ, exactè non fuerint ob-
„ servata, totum corruat ædificium, neces-
„ se est.

II. „ Rursus idem Concilium *c.* 2.
ad-

„ addit: *Nemini igitur Regularium* tam viro-
„ rum, quam Mulierum *liceat bona immo-*
„ *bilia, vel mobilia,* cujuscunq; qualitatis
„ fuerint, etiam quovis modo ab eis ac-
„ quisita tanquam propria, AUT ETI-
„ AM NOMINE CONVENTUS *possi-*
„ *dere, vel* TENERE; sed statim ea. Su-
„ periori tradantur. Conventuiq; IN-
„ CORPORENTUR. Nec DEINCEPS
„ LICEAT Superioribus bona stabilia a-
„ licui Regulari concedere, etiam ad u-
„ sum fructum, vel USUM, ADMINI-
„ STRATIONEM, aut Commendam.
„ Administratio autem Bonorum Mona-
„ steriorum, seu Conventuum *ad solos Of-*
„ *ficiales* eorundem, ad nutum Superio-
„ rum amovibiles pertineat. Mobilium ve-
„ rò usum ita Superiores permittant, ut
„ eorum supellex statui paupertatis quam
„ professi sunt, conveniat: nihilq; super-
„ flui in ea sit: nihil etiam quod sit neces-
„ sarium, eis denegetur. Quot si quis a-
„ liter, quidquam teneredeprehensus, aut
„ convictus fuerit, is biennio activa &

„ passiva voce privatus sit, atq; etiam juxta „ ta suæ Regulæ, & Ordinis Constitutio„ nes puniatur.

III. Clemens VIII. confirmavit Tridentini Decreta Constit: data Anno „ 1590. in qua hæc præscribuntur. *imo*: „ quo *Tridentini* Conc. Decreta de *paupertatis voto* custodiendo fidelius observen„ tur; præcipitur, ut nullus ex Fratribus, „ etiamsi Superior sit, Bona *immobilia*, vel „ *mobilia*, aut *pecuniam*, *proventus*, *census*, „ *Elemosynas*, sive ex Concionibus, sive ex „ lectionibus, aut pro Missis tam in pro„ pria Ecclesia, quam ubicunq; celebran„ dis, aliisve ipsorum justo labore & cau„ sa, & quocumq; nomine acquisita, eti„ amsi subsidia consangvineorum, aut pi„ orum largitiones, legata, aut donationes „ fuerint, tanquam propria, aut *etiam no*„ *mine Conventus*, possidere possit; sed ea „ statim superiori tradantur, & incorpo„ rentur: atq; cum cæteris illis bonis re„ ditibus, pecunijs ac proventibus, con„ fundantur, *quo communis* inde victus, & ve-

,, vestitus omnibus suppeditari possit. II.
,, *Neq; Superioribus,* quicumq; illi sint,
,, ullo pacto liceat eisdem Fratribus, aut
,, eorum alicui bona stabilia, *etiam ad u-*
,, *sum, fructum,* vel USUM, *administratio-*
,, *nem, aut commendam* etiam DEPOSITI,
,, aut CUSTODIÆ nomine concedere.
,, III. eorum verò quæ ad necessitatem
,, concessa erunt, nullus quidquam possi-
,, deat, ut proprium, neq; ut proprio uta-
,, tur. IV. Qui in præmissorum aliquo
,, deliquerit, pænas nedum â Concilio
,, Trid: præscriptas, sed alias quippe mul-
,, to graviores Superiorum arbitrio impo-
,, nendas incurrat. V. NULLA *quorum-*
,, *cunq; Superiorum* DISPENSATIO,
,, NULLA LICENTIA *quantum ad bo-*
,, *na immobilia, vel mobilia excusare possit,*
,, quo minus culpa & pænæ ab ejusdem
,, Concilii Decretis impositæ, & ipso fa-
,, cto incurrendæ obnoxij sint, ETIAM-
,, SI SUPERIORES ASSVERENT,
,, HUIUSMODI DISPENSATIONES,
,, aut LICENTIAS CONCEDERE

„ POSSET: QUIBUS EA IN RE FI-
„ DEM MINIME ADHIBERI VOLU-
„ MUS. VI. Fratrum veſtitus, & ſupellex
„ cellarum ex communi pecunia compa-
„ retur, & omnino uniformis ſit Fratrum,
„ & quorumcunq; Superiorum, Statuiq;
„ paupertatis quam profeſſi ſunt, conve-
„ niat. Nihil etiam quod alicui ſit neceſ-
„ ſarium, denegetur. VII. Quæcumq;
„ Fratrum veſtes ſive laneæ, ſive lineæ, o-
„ mniſq; alia ſupellex in aliquem commo-
„ dum conventus locum deferantur: ibiq;
„ ab uno, vel duobus Fratribus huic mu-
„ neri deputatis diligenter cuſtodiantur,
„ ut inde Superioris arbitrio, prout cuiq;
„ opus fuerit ſubminiſtrari opportunè
„ poſſint. VIII. Omnes etiam Superiores,
„ quicumq; illi ſint, eodem pane, eodem
„ vino, eodemq; obſonio, ſive (ut ajunt)
„ pictantia in communi menſa prima vel
„ ſecunda, niſi infirmitatis cauſa impediti
„ fuerint, veſcantur: neq; ſingulare ali-
„ quid, quo privatim quiſq; in cibum
„ mutatur, ullo modo offerri poſſit. Si quis
in

„ in ea re peccaverit, nihil ea die alimen-
„ percipiat, nisi panem, & aquam. IX.
„ Superiores omnes etiam Generales, vel
„ qui reditus, aut præstationes particula-
„ res ratione officiorum habent, eorum
„ accepta, & expensa, in libro distincto
„ fideliter, & diligenter adnotari curent;
„ neq; in alios usus, quam ratione Officij
„ sui necessarios, quidquam expendant.
„ Cum vero contigerit ipsos in aliquo
„ conventu commorari, eam pecuniæ
„ quantitatem in commune conferant ex
„ qua sibi, & ijs qui cum ipsis erunt, vi-
„ ctus ad præscriptum Regulæ & Consti-
„ tutionum suppeditetur. X. Nullus ex
„ Superioribus locorum administrationem
„ Bonorum, aut aliarum rerum, dispensa-
„ tionemq; pecuniarum, & redituum sui
„ Conventus, per seipsum habere, sive e-
„ xercere possit; sed universum id onus
„ tribus Fratribus ejusdem Conventus à
„ Generali ita demandetur, ut unus re-
„ rum, & Bonorum, redituumq; colligen-
„ dorum, ac exigendorum curam habeat;

„ alter tanquam depositarius pecunias, ac
„ cætera ab illo collecta, exactè & fideli-
„ ter asservet; aliùs de pecuniis, & rebus
„ à Depositario acceptis Priori & Fra-
„ tribus, ac Conventui universo, de neces-
„ sarijs, mandante tamen ipso Priore, non
„ secundum proprium affectum, sed juxta
„ caritatis Regulam, veluti bonus dispen-
„ sator, provideat, officiorum, hujusmodi
„ confusione penitus interdicta. XI. Cæ-
„ terum hi tres tam impensi, quam acce-
„ pti, singulis mensibus Superiori locali,
„ adhibitis etiam duobus, vel tribus Fra-
„ tribus ejusdem Conventus, probatiori-
„ bus, rerumq; usu peritis, rationem red-
„ dant. Deinde ipsemet rursus præsenti-
„ bus Priore, & peritis prædictis, Gene-
„ rali cum advenerit. Deniq; ipse Gene-
„ ralis in quolibet proximo Capitulo Ge-
„ nerali, saltem coram tribus judicibus ab
„ ipso Capitulo ad hoc Constitutis, illo-
„ rum omnium, universamq; suæ admini-
„ strationis tam publicæ, quam privatæ,
„ rationem reddere teneatur: cujus etiam
exem-

,, exemplum Authenticum ex actis Capi-
,, tuli describâtur, ad hoc ut ad omne
,, mandatum nostrum, vel Sedis Aposto-
,, licæ transmitti possit. XII. Jn uno quoq;
,, Conventu, Fratrum is tantùm deinceps
,, constituatur, & in posterum retineatur
,, numerus, qui vel ex reditibus illius pro-
,, prijs, vel ex communibus consvetis, vel
,, etiam singulorum eleemosynis, aliisq;
,, quibuscunq; obventionibus in commu-
,, ne, ut præfertur, conferendis commodè
,, possit sustentari. Reditus verò, & supra-
,, dicta omnia in communi loco, ac tuto
,, diligenter asserventur. XIII. Superiori-
,, bus autem, *ne Concilij Trid: aut hæc no-*
,, *stra declarare, interpretari, aut relaxare*
,, *ullo modo possint, omninò interdicimus, &*
,, *probibemus, decernentes irritum &c:* Si quis
,, autem contra præsumpserit attentare, is
,, eo ipso omni gradu, Officioq; privatus,
,, & ad ea perpetuo inhabilis existat.

IV. Urbanus VIII. Confirmavit præfatam Clementis VIII. Constitutionem, ut habetur in Bullario Romano, *Tom.*

4. *Pag.* 63. & Paulus V. Gregorius XV. Alexander VII. & Jnnocentius X. Confirmarunt Clementis, & Urbani Conſtitutiones: Jſtorum Pontificum teſtimonia prætereo ne ſim longus.

V. Tandem Jnnocentius XII. & Trid: Decreta, & Anteceſſorum Pontificum Conſtitutiones confirmavit, atq; adverſus falſa, & erronea commenta roboravit, ac omnemq; tergiverſandi & cavillandi radicem averroneavit. Decreta hæc habentur in Bullario ejuſdem Pontificis *Pag.* 267. & ſeqq. Jnitium Decretorum hoc eſt. *Sanctiſſimus &c. Ut regularis diſciplina ad* Religio*ſorum ſalutem, & totius Chriſtiani populi ædificationem utilitatemq; ſartæ tecta cuſtodiatur, ac vigeat, ac ſicubi collapſa eſt, adjuvante* Domino, *reparetur; conſtituit, & declaravit, ſe licentiam recipiendi* Noviti*os in ſingulis approbatis* Ordinibus *benignè conceſſurum; dummodo tamen, quæ pro regulari vita rectè inſtituenda, tam à Sacroſancta* SINODO TRID: *quam à prædeceſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus, præcipuè verò*

fel:

fel: record: CLEMENTE VIII. *in Decretis Generalibus pro Regularium reformatione, necnon* INNOCENTIO X. *&* ALEXANDRO VII. *pro Novitiorum receptione, & Professorum educatione, salubriter constituta sunt: quibus omnibus firmiter inhæret Sanctitas sua, eaq; quatenus opus sit* CONFIRMAT, *& renovat, (salvis tamen in hac parte singulorum Ordinum Statutis, seu aliis ordinationibus, ab Apostolica sede in* FORMA SPECIFICA, *post eadem decreta forsitan approbatis, aut editis) exactè, & inviolate serventur.*

VI. Omissa fuerat in disciplina Apostolicomonastica illa periocha (*salvis tamen in hac parte &c.*) Utpote non necessaria, tum quod non exactam communitatem spectat, tum quod de approbatione *in forma specifica* sermo est, qua approbatione compertum est, nullas Regularium Constitutiones peculium permittentes post Clementem VIII. fuisse confirmatas. Hoc jamjam clarius patebit. Quæ sequuntur igitur causam dirimunt.

VII. *Quocirca Sacra Congregatio ab eodem Sanctissimo Domino nostro, super disciplina regulari specialiter deputata - - - de mandato Sanctitatis suæ præsentis Decreti tenore denunciat omnium & singulorum ordinum Regularium Superioribus, tam generalibus, quam Provincialibus, quocunq; nomine nuncupentur, cæterisq; ad quos spectat, ut in una quaq; Provincia, per Italiam & Insulas adjacentes, quam primum deputent, aliquos Conventus, quos magìs aptos censuerint, vel unum saltem, ibiq; authoritate Apostolica statuant omnimodam observantiam Regulæ, & Constitutionum cujusq; Ordinis, & Decretorum Apostolicorum, præcipuè verò* EXACTE VITÆ COMMUNIS. *Postquam verò Regularem observantiam, & signanter quoad* EXACTAM VITAM COMMUNEM CUM AFFECTU *stabilitam fuisse, tam ex eorumdem Superiorum Generalium, seu Provincialium relatione, quam præpositi, & Fratrum in præfatis Conventibus degentium,* JUREJURANDO FIRMATO TESTIMONIO - - - *eidem Sacræ Congregationi suffi-*

sufficienter constiterit, tunc Sanctitas sua anterdictam licentiam, quam hactenus distulit, Novitios ibidem recipiendi benigne concedet. - - - -

Porro: ne Regularis disciplina, dum in Conventibus jam erectis statuitur, relaxetur in erigendis, & quod una ex parte constituitur, simul ex altera destruatur; Sacra Congregatio, Sanctitate sua similiter approbante, statuit, atq; decrevit, nulla imposterum Monasteria; Collegia, Domos, Conventus, aut alia Religiosorum loca fundari, erigi, aut quovis modo institui, debere, nisi sub EXPRESSA OBLIGATIONE EXACTÆ VITÆ COMMUNIS *ab omnibus Religiosis ibi commorantibus perpetuò, & inviolatè servandæ, ac præterea nullas deinceps admittendas hujusmodi fundationes, nisi præter alia ad id requisita, prius legitimè constiterit, adesse annuos reditus, vel certam eleemosynarum spem, quibus duodecim saltem Religiosi in* EXACTA VITA COMMUNI *commodè valeant sustentari.*

VIII. Perpendat nunc, quæ sequuntur

tur, qui contra me ſcribens ait *eute, & de induſtria* præteriiſſe ſupra indicatam periocham: *Salvis tamen* &c. perpendat, inquam, quæ ſequuntur in Decreto Jnnocentiano.

IX. *Non obſtantibus circa præmiſſa* OMNIA *&* SINGULA *Conſtitutionibus, & Ordinationibus, Apoſtolicis necnon quorumcunq; Ordinum* STATUTIS, *conſvetudinibus, privilegiis, cæteriſq; contrariis quibuſcunq;.*

Ad extremum eadem Sacra Congregatio regulares omnes, cujuſcumq; Ordinis & inſtituti ſint, SANCTITATIS *ſuæ verbis ſeriò admonet, & in Domino obteſtatur, ut omni mora poſtpoſita, ſicut filios obedientiæ decet, ad Regulæ quam amplexi ſunt, præſcriptum, vitam inſtituant, & componant, decretiſq; Apoſtolicis pro* ÆTERNA *illorum* SALUTE *editis, ſincerè, fideliterq; pareant. Nec ab eorum obedientia inanibus interpratationibus, & fallaciis aut* RELAXIONUM PRÆTEXTIBUS, AD EXCUSANDAS EXCUSATIONES IN PECATIS *adduci ſe ſinant.*

nant. Sed Professionis suæ memores qua se totos DEI manciparunt, obsequio, susceptæ Christianæ perfectionis iter, arduum quidem, sed divinæ caritatis dulcedine aspersum abjectis terrenarum rerum curis, alacriter prosequantur.

X. Tandem ne prætextu silentij, & tolerantiæ Sedis Apostolicæ quipiam honestare contrariam corruptelam posset, sequens edidit idem summus Pontifex Jnnocentius XII. decretum insertum citato Bullario *pag.* 309. cujus initium est *Debitum pastoralis Officij,* in quo hæc inter alia habentur.

XI. *Sicut non sine gravi animi nostri molestia, accepimus, tametsi decretorum hujusmodi observantia in plerisq; Religiosorum virorum Monasterijs, seu conventibus, prosperè ac feliciter introducta fuerit, atq; ex inde inibi uberior in dies electi Sanctorum operum frumenti messis benedicente Domino exurgat; non eosdem tamen alibi cæleste idem semen, afferat fructus, neq; enim cessavit, nec adhuc cessat humani generis hostis in agro DEI super*

per seminare Zizania, quæ Patrisfamilias sementem suffocant: hinc est quod nos prophetici illius moniti memores: Clama, nè cesses, quasi tuba exalta vocem tuam: *ut constans enixaq; voluntas nostra inceptum opus hujusmodi peculiari studio, summaq; animi contentione, prosequendi magis ac magis innotescat, omnisq;* TRANSGRESSORIBUS VANO, FALSOQUE SILENTIJ NOSTRI PRÆTEXTU, *sese excusandi occasio penitus præcidatur, motu proprio prædictam Congregationem Cardinalium, & Prælatorum super disciplina regulari, tenore præsentium perpetuo approbamus, &c. - - - - ipsius autem Congregationis à nobis sic confirmatæ facultates istæ esse debeant, - - - - designandi, ac deputandi pro Novitiatibus, & Professuris Conventus, Monasterìa, Collegia, ac domus &c. - - - - Decreta tum fel record:* CLEMENTIS *Papæ VIII. Prædecessoris Nostri super Reformatione Regularium - - - -* EXACTÆ VITÆ COMMUNIS, *observantiam promovendi, atq; ad hunc effectum dumtaxat novas quorumcunq; Conventuum, Monasteriorum*

rum, Collegiorum, & domorum hujusmodi fundationes diligenter examinandi, ne ulla scilicet in posterum Religiosorum virorum loca fundari, erigi, aut quovis modo instituí contingat, nisi in quibus eadem VITÆ COMMUNIS juxta ultimum dictorum Decretorum præscriptum perpetuo & exacte servari valeat &c.

Non obstantibus &c. quorumvis Ordinum Congregationum, Societatum, & Institutorum, aliisq; quibusvis etiam juramento firmatis, CONFIRMATIONEQUE APOSTOLICA, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consvetudinibus, privilegiis quoq; indultis, & litteris Apostolicis ejusdem Ordinibus, Congregationibus, Societatibus, & Institutis, illorumq; Superioribus, & personis, ac aliis quibusvis sub quibuscumq; verborum tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam, derogatoriarum derogatoriis, aliisq; efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis irritantibus, ac aliis Decretis in genere, vel in specie, vel aliis quomodolibet in contrarium concessis, confirmatis, & innovatis &c.

XII.

XII. Tandem Jnnocentius XII. Congregationem peculiarem inſtituit quæ juramentum exactæ communitatis ſervandæ præſtandum á Regularibus recipiat, antequam facultatem impertiat admittendi ad Religionem. Opere pretium exiſtimo ſubjicere iſtius formam juramenti. Eſt autem tenoris ſequentis:

Exemplar formularij quod iurant Regulares ſervandæ exactæ communitatis.

Nos infraſcripti fidem facimus, & in VERBO VERITATIS *teſtamur, quod in hoc Conventu N. ſtabilita eſt* PERFECTA BONORUM COMMUNITAS *& omnia Bona fratrum particularium, tum quoad* OMNES PECUNIAS, *tum qnoad veſtes & alia, ſive ſint cenſus vitalitij, ſive eleemoſynæ, ex prædicationibus, ſive undequaq; provenientia,* OMNIA SINT CONFUSA, *cum Bonis & reditibus Conventus, & ipſis incorporata juxta Decreta Sanctæ memoriæ* CLEMENTIS VIII. *&* JNNOCENTIJ XII.

&

& Sacræ Congregationis Disciplinæ, ita ut ex ipsis omnibus æqualiter provideatur, tam tempore sanitatis, quàm infirmitatis. Et est stabilita Vestiaria Communis, in qua repositæ sunt omnium fratrum vestes, ac omnia quæ ad communem usum sunt: ex qua Vestiaria omnibus æqualiter providetur juxta uniuscujusq; fratris indigentiam. In hoc etiam Conventu ultra Bonorum supradictorum perfectam communitatem, viget Regularis observantia secundum rigorem Constitutionum nostrarum. Et Novitij in hoc Conventu Religiosè enutriuntur, & educantur in omnibus exercitijs ad statum Religionibus nostræ spectantibus, & tam de die, quàm de nocte probantur. Quare humiliter supplicant infrascripti, cum JURAMENTO, *omnia supradicta affirmantes, Sacræ Congregationi Disciplinæ regularis, pro licentia recipiendi juvenes ad habitum. Actum die &c. &c. &c.*

XIII. Hoc est juramentum quod Sacræ Congregationi super Disciplina Regulari exhibent Regularium Superiores quoto biennio, aut triennio, ut facultatem re-

recipiendi Juvenes ad habitum Religionis ab eadem Sacra Congregatione obtineant. Hypotheſim formemus, in qua Romana Sedes poſſit, & velit præcipere vitam communem, omni privato peculio vacuam. Jn hac hypotheſi poſſetne clarioribus verbis, luculentioribus, & urgentioribus clauſulis uti præ jis, quas adhibuit in reſcriptis decretis? Quo ergo ſe recipient oppoſitum opinantes? Jnvenire ne poſſunt ipſi aut expreſſiones luculentiores, aut formulas efficaciores, præcipiendi aut exactæ communitatis obſervantiam? Negabunt ne Romanæ Eccleſiæ poteſtatem præcipiendi perfectam rerum communitatem? Nulla hic ad effugium rima patet.

CAPUT V.

Communitate ſublata, nec votum obedientiæ, nec Regularis diſciplinæ obſervantia conſiſtere diu valent.

1. VIolatio paupertatis: eſt ſcopulus ad quem facillimè impingunt viri clau-

ſtra-

ſtrales. Hinc tam antiquæ, quàm poſteriores Religiones paſſæ ſunt plus & minus relaxationem. Nihilominus Sacrorum Ordinum Inſtitutores non modo hanc paupertatem exacta vita communi circumſcriptam non mitigarunt, ſed fortioribus præſidijs munierunt. Ordines Mendicantes videntes collapſam diſciplinam monaſticam ob redundantes divitias, rejecerunt divitias, & reditus etiam in communi poſſidendos, & mendicato vivere ſtatuerunt. His ſucceſſere Clerici Regulares, qui collapſam Mendicantium diſciplinam ſpectantes, ne huic viciſſitudini obnoxij & ipſi eſſent, paupertatem adeò ſeveram præſcripſere, ut alij nec pro Miſſarum celebratione oblationes recipere, alij nec petere eleemoſynas ſtatuerint. Cur hoc? Paupertatis Conſilium liberum eſt. Divitias poſſidere nihil abſolutè mali præfert. Sacrorum Ordinum Patriarchæ tot ſæculorum experimento didicere iſtius vitæ communis obſervantiam difficillimam eſſe, & facillimè à voventibus violari. Illorum

rum caritatis erat, hanc temperare paupertatem, peculia, & census vitalitios permittere, ut hac via occasiones peccandi à subditis suis removerent. Quando enim lex de re libera & innoxia, difficilè à subditis servatur, sapientis legislatoris est, aut eamdem tollere, aut eam temperare, & communi usui accommodare.

II. Contra, Omnes ad unum Pátriarchæ non modo paupertatis legem non relaxarunt, sed severius eam roborarunt, & novis præsidijs munierunt. Cur nemo SS. Patriarcharum peculia, & reditus privatis Religiosis concesserunt? Cur illa severissimè prohibuere omnes nullo excepto? opponant mihi vel unum Patriarcham qui peculia, & reditus privatos concesserit; & fasces illis submittere, atq; victoriam canere volo.

III. Quid ergo causa est, cur omnes Sancti Patriarchæ huc conspirarunt, ut unanimi consensu, hoc paupertatis votum restringerent, arctarent, atq; omni excogitabili modo firmarent? Quia sublata

com-

communis vitæ paupertate, concidat exactæ obedientiæ votum, & disciplinæ regularis obſervantia neceſſe eſt. Siquidem Profeſſio vitæ Regularis ad paupertatem quod attinet, contractus mutuus eſt, ut indicavi, vi cujus ſubditi omnia bona & præſentia, & futura, ſolenni ritu Religioni cedunt; Religio viciſſim eodem Sacro vinculo ſe aſtringit alendi, veſtiendiq; ſubditos tum ſanos, tum infirmos. Si Religionum Prælati oppignoratam fidem non ſolvunt, ſubditis omnia neceſſaria miniſtrantes, neceſſario conſequitur, ſubditos obedientiæ vinculo ſolutos eſſe, quantum ad comparanda ea quæ pro victu & veſtitu neceſſaria ſunt. Ergo ſublata communitate, obedientiæ votum, atq; adeo ipſa diſciplina Regularis corruit.

IV. Induſtriæ, labores, media quæ ſubditi adhibent ut peculium acquirant, ſæpiſſimè Religioni non congruunt. Si Prælati impedire ea pertentant, ſubditi jus naturæ opponunt ſibi proſpiciendi in victu & veſtitu à Prælatis non collato.

Quandoquidem in claustris, à quibus exulat perfecta communitas, pro vestibus aliqua summa traditur, alibi major, alibi minor, quæ pro integro non sufficit. Cellarum supellex integra saltem non datur; Pro itineribus, pro epistolis aut parum, aut nihil. Pro infirmitate curanda quædam, ut in hospitali, porriguntur; & qui non habent unde sibi subveniant, miserrimè langvent. Qui verò abundant, absit infirmis fratribus quidquam tribuant. Hinc alij in penuria summa decedunt, alij morientes plurimam pecuniam relinquunt; Quibus auxilijs compararunt ingentia peculia?

V. Fac Prælatos prohibere subolitis ineptis ne conciones habeant, quia ea morum probitate non sunt præcliti, quæ requiritur ut extra claustra Christianis exemplo sint, ne Monialium Confessiones audiant, ne se negotijs terrenis immisceant, ne patrocinia ambiant, ne vagentur per Civitates; continuo in clamant subditi; si hæc lucra amittimus, quis nobis ve-

stes, quis epistolarum, itinerum, infirmitatum, expensas solvet? Quis *chocolate*, quis *tabaccum*, quis tot alia aut necessaria, aut congrua porriget? Census vitalitij aut exigui, aut nulli sunt &c: communi patrimonio nobis non providetur: ergo naturæ jure, quod omne votum antecedit, hæc nobis comparare justè possumus. Quid hinc? Literarum rudes, morum integritate, vel prudentia destituti è claustris exeunt, concionantur imperiti, Confessiones audiunt indocti, negotia tractant inepti. Jlli favores & patrocinia aucupantur; isti præfecturas & officia ambiunt. Si Prælati intercidere velint, subditi opponunt, ut dixi, jus naturæ.

VI Mala, scandala, disciplinæ relaxatio, & alia absurda, quæ hinc proficiscuntur, nolo meis verbis exprimere. Dionysius Carthusius de *Refor: Claustr:* C. 16. hæc scribit: *Ex peculio tanquam ex venenosa radice multa peccata proveniunt, utputa contumacia, superbia, contentio, partialitas, avaritia, vanagloria, invidia, mendacium*

luxuria. Quoniam abundantes in peculio ad reſiſtendum ſuis Superioribus fiunt audaces, nec diſciplinam, & correptionem patienter ſuſcipiunt, partialitates efficiunt, & interdum commeſſationibus, & ebrietatibus vacant, ex quibus ad vitia carnis labuntur, & votum ſuum de Caſtitate ſervanda ſceleratiſſimè frangunt. Quid ſi nos hac ſcribendi libertate uteremur? Similia, & graviora abſurda ex peculio manantia deſcribunt Trithemius, Nyder, S. Antonius, Cajetanus, & communiter Theologi. En rationum momenta cur SS. Patriarchæ etiam ultimæ ætatis pecculio bellum indixere. Alias auſteritates, ut jejunia, veſtitum aſperum, & plura alia pænitentiæ exercitia aut linierunt, aut ſuſtulerunt. Communitatem verò bonorum, licet agnoviſſent fuiſſe lapidem offenſionis ad quem plures impegerunt, non modo non liniere ſed, ut dixi, ſeverius illam præceperunt: quia hac exacta bonorum communitate ſublata, corruat univerſa diſciplina monaſtica oportet.

CA-

CAPUT VI.

Quam hostiliter pugnent cum voto paupertatis monasticæ census vitalitij. Excusationes & sophysmata quibus incrustari peculiorum corruptela solet.

I. DIvitiæ & paupertas evangelica non minus opponuntur quam castitas, & luxuria. Quare Christus dixit: *Si vis perfectus esse, vade, vende quæ habes & da pauperibus.* Vendere, & retinere non ne invicem hostiliter pugnant? nonne hæc duo: vendere omnia, ut omnes Patres interpretantur, & ipsum Evangelium clarè & perspicuè edisserit: & retinere aliqua, Chymæram monstrosam constituunt? & tamen Chymæra hæc familiaris est. Antequam professionem juvenes edant, census vitalitios sibi reservant ditiores, aut minores, prout domesticum patrimonium permittit.

II. Reponunt: se reservare hos reditus non sibi, sed Religioni. Religio enim absolutum dominium horum edituum ha-

habet; Religiosi verò purum merumq; usum facti ex licentia, & facultate Superiorum. Dominium autem, non merus usus facti cum paupertatis, voto pugnat. Rectè & venustè. Quid appetitiones nostras explet, & saturat, dominium, an usus? Dominium absolutè sterile est, & unicè appetitur propter usum. Si separes ab usu dominium, hoc futile, & vanum evadit. Ego facillime tibi perfectissimum dominium concederem, dummodo usum pecuniarum semper Religio haberet? Quid tibi dominium hoc in casu prodesset? si maritus dominium, alter usum haberet uxoris, isne castitatem servaret? Maritus cum suo dominio continens esset & castus, alter cum suo solo usu facti venerem expleret.

III. Insistunt: Superior ad nutum revocare hunc usum valet. Peregregie. At nunquam revocat, ut experientia constat. Si revocare ad nutum Superiores peculij privati usum valent, cur reipsa non revocant? Cur communitatem exactam non invehunt? Cur Regulis, & tot Concilio-

rum, & Summorum Pontificum decretis non parent? Responsum pressum & perspicuum exhibito.

CAPUT VII.

De ludis Regularium, & alijs quæ cum voto paupertatis pugnant.

I. QUÆSITUM 1. *Licitò ne sunt Regularibus ludi alearum & sortis?* RESP: Ludis, qui in jocoso sermone, factisq; ludricis sistunt, ut qui corpus exercent, quiq; ad spiritum exhilarandum, viresq; instaurandas directi sunt, indulgere Religiosos posse, omnes cum S. Thoma 2. 2. *q.* 168. *a.* 2. Concedunt.

II. Contra Theologi, & Regulæ omnes à Sede Apostolica approbatæ ludos alearum severissimè Religiosis voto paupertatis devinctis prohibent. Nomine *alea* omnes ludi fortuiti intelliguntur. Quid quod ludi isti ipsis Christianis omnibus vetiti sunt; imò omnes ethnici Philosophi ludos ejusmodi execrati sunt ut *Tom.* 7. Theologiæ Christianæ palam feci.

Constitutiones O. P. ad carceris pænam damnant Fratres, *qui inventi fuerint ad taxillos lusisse*, non secus ac reos carnis, furtiq;. Ludus fortuitus solius avaritiæ, & desiderij ditescendi fructus est. Quid magis evangelicæ paupertati adversum, quam desiderium hoc divitias augendi.

III. *QUÆSITUM II. An paupertatis voto repugnet, quod Regulares habeant instrumenta argentea, ut cochlearia, cultrum, furniculam, arculam pro tabacco, horologia, idq; genus similia?* RESP: Hæc omnia Solenni paupertatis voto opponuntur, statumq; disciplinæ monasticæ evertunt. Paupertas enim & auri, argentiq; pretiositas directè pugnant. Comperta hæc sunt natura sua. Omnes Regulæ monasticæ usum auri argentiq; in ejusmodi instrumentis prohibent. Constit: O. P. *dist*: 1. C. 10. hæc præscribunt. *Nullus Frater aut Soror Ordinis Nostri, cujuscunq; gradus* (NB.) *aut conditionis, existat, uti debet cochlearibus, & instrumentis aureis vel argenteis, aut etiam ex lapidibus prætiosis, sive in mensa, sive in cin-*

singulis, sive in cappis, cultris, vel eorum vagines, sive in quocumq; alio genere rerum utensilium. Qui autem transgressores reperti fuerint, ijsdem instrumentis omninò priventur; & illa communitati applicentur, & GRAVITER præterea transgressores puniantur. Gravis punitio gravem culpam supponit. Nec opponas, Constitutiones istas ad culpam non obligare. Utiq; ad culpam non obligant quæ extra vota sunt. At rescripta Constitutio votum paupertatis exponit. Votum autem illud ad culpam, & quidem gravem astringit. Usum ergo adeò communem damnare audes? Non ego, sed disciplina Regularis, sed vota, quæ distinxerunt labia tua DEO, præfata omnia detestantur. At Religiosi docti, & probi, his utuntur instrumentis? Quid inde? isti gravius peccant, quia sua doctrina & probitate gravius scandalum Cæteris pusillis ingerunt.

CAPUT VIII.

Quàm gravis sit Prælatorum obligatio invehendæ communitatis. Quid agere debeant Regulares degentes in Claustris, ubi pulsa vita communi peculia serpunt. Et an iuvenes suscipere habitum Religiosum in his locis licitè queant?

1. QUÆSITUM I. *Sunt ne in continuo statu peccati mortalis Superiores Regularium, qui sincero animo, & totis viribus non conantur instaurare vitam communem ubi collapsa est?* RESP: Affirmant omnes Patres, omnes Regulæ Monachales, Concilia omnia, & tandem ex adductis Constitutionibus pontificiis id luculentissimum est. Si ratiociniis meis, quantumvis validissimis id confirmarem, rigorismi, & infamatoris censuram non declinarem. Quare in medium adducam quæ non modo viri Sancti, sed alij non tantæ existimationis Theologi docent.

II.

II. Divus Antoninus (3. p. tit 16. Cap. 1.) *Satis credo quod qui se reperiunt in Monasteriis, ubi non vivitur in communi, si Prælati sunt, & non faciunt quantum est eis possibile sine notabili scandalo ut vivatur in communi, eos non esse in statu tuto.*

III. Joannes Excuria (in trac: de refor: *p. 3. a. 2.*) *omnes Prælati tam majores, quàm minores, singuli videlicet respectivè pro sui dignitate, officio, commissione, aut facultate, de debito justitiæ tenentur subditos suos Religiosos deformatè viventes, ad vitæ Regularis observantiam reformare. De ipsorum enim manibus sangvis subditorum requiritur.*

IV. Sylvester (verb. Relig. 6.§ 7.) *Si Prælatus non facit quantum potest sine magno scandalo, ut vivatur in communi, non est in tuto statu arg. dist. 83.)*

V. Ludovicus Lopez de Texeda (*lib. 2. trat. 2. Cont. 7. dub. 2. n. 24.*) *addo, Religionum Prælatos ex meritis Officii teneri debitam adhibere diligentiam ut Religiosi subditi vitam transigant in communi, & i-*

deo tenentur valde esse solliciti de necessarÿs illis conferendis, pro victu, & vestitu. Quare si illa non tribuant, cum commodè possint, peccant mortaliter, & sunt indigni Prælatorum officio, & debent deponi: quia tribuunt ansam Religiosis ut peculia quærant, & votum laudabile paupertatis infringant.

VI. Thomas Sanchez (in Dec. lib. 7. C. 19. n. 27.) *Tertio deducitur, non esse in bono statu Prælatum, qui inquantum potest absq; gravi scandalo, non nititur Religiosos vivere in communi, ac superfluos usus vitare.*

VII. Valentia (2. 2. disp. 2. q. 4. a. 4.) *Quarto sequitur esse in malo statu, tam Prælatos, quàm subditos, qui non agunt vitam communem, quando ex reditibus communibus possunt sufficienter vivere.*

VIII. Franciscus Pellizarius (trac. de Monial. c. 4. Sect. q. 4.) *Colligitur ex Sanchez asserente cum S. Antonino & Sylvestro, quod sicut Prælatus Regularium non est in bono statu, si quantum potest absq; gravi scandalo, non nititur, in communi Religiosos vivere; ac superfluos usus vitare; sic nec sunt*

in bono statu subditi resistentes, non quod nequeant sufficienter vivere, sed quod velint abundare, & liberius disponere. Hoc enim adversatur voto Paupertatis.

IX. Joannes Baptista Lezana (quæst: Reg. Cap. 18. n. 14.) *Prælati qui inquantum possunt, non curant suos subditos vivere vita communi absq; peculio, aut proprio, & superfluos usus vitare, non sunt in bono statu conscientiæ Ratio est: quia votum paupertatis id requirit, summiq; Pontifices, & Concilia id præcipiunt.*

X. Gabriel à S. Vincentio (de Just: & Jur. disp. 3. q. 10. n. 132) *Superior peccat graviter non providendo subditis de necessarijs, tum quia præbet occasionem relaxationis Religionis dando occasionem introducendi peculium, tum quia privat subditos jure quod habet ad bona Monasterij.*

XI. Thomas à IESU (specul. Relig. par. 4. Cap. 2.) *Concludo Prælatum mortaliter peccare, qui non curat, ut communis vitæ ratio in monasterijs servetur. Idem esto judicium de eo, qui communem vitam jam la-*

xatam, quantum in se est, ad pristinam observantiam non conatur reducere, quin etiam ipsi subditi, qui Prælatis vitam communem restaurare volentibus contradicunt, eadem culpa mulctentur. Primò: contrariantur ipsô factô Decretis Conciliorum, & Pontificum, à quibus hujus vitæ observantia districtè præcipitur. Secundo: quia ubi vita communis non observatur; Monachi variis animæ periculis circa transgressionem voti paupertatis exponuntur. Tertio: quia communis vitæ observantiam Prælati reformare negligentes contraveniunt justitiæ legali, quia ex officio tenentur bono communi consulere. Insuper dispensatione sibi commissa abutuntur, & peccant contra fidelitatem, & sæpe contra justitiam distributivam.

XII. Servatius Lainvelz gravissimus unaq; piissimus auctor in sua optica Regular: (spec. 12.) *Certum mihi est, esse in continuo peccato mortali eos Prælatos, qui quantum possunt, sua Monasteria non reformant, quiq; ad vitam communem Religiosos suos, quantum possunt, non reducunt.*

XIII. QUÆST. II. *An subditi Regu-*

la-

lares resistentes introductioni vitæ communis, pulsîs peculiîs, sint in statu peccati mortalis? RESP: Ex ijs quæ dicta sunt, patet evidenter resolutio, propositæ quæstionis. Nihilominus in majorem confirmationem, quæ docent & citati, & alij auctores, subjiciam.

XIV. D. Antoninus (3. p. tit. 16. c. 1.) *si subditi sunt, & resistunt huic bono dum attentatur, non quia non possunt vivere sufficienter, sed quia volunt abundare, & de suis suo modo facere, videntur esse in malo statu, cùm seculariter vivant, & velint in malo statu perseverare.*

XV. Cardinalis de Turre Cremata in Regulam D. Benedicti (Tract. 94.) *Gravissimè peccant, qui reformationi hujusmodi abusuum temerè resistunt in Monasterijs, & se, & alios defendunt, ne ab hujusmodi labe purgentur.*

XVI. Sylvester (v. Rel. 6. §. 7.) *subditi verò dictæ communitati resistentes, non quia non possunt sufficienter vivere, sed quia volunt abundare, videntur esse in malo statu.*

XVII.

XVII. Thomas Sanchez (lib. 7. Cap. 22. n. 27.) *Similiter peccant mortaliter subditi dantes peculij causam, resistendo vitæ communi, cum illis necessaria ministrentur, & similiter graviter murmurando, & magis querelas fundendo.*

XVIII. Lezana (quæst. regul. Cap. 6. n. 60) *Addendum tamen est, & valde notandum, Religiosos paratos esse debere ad recipiendam reformationem, & introductionem vitæ communis, si à Prælatis denovo instituaretur, seu restauretur, nec posse ullô modô resistere sub gravissimo peccato mortali. Ratio est: quia cum vita communis obliget sub peccato mortali omnes. Religiosos, ab illa excusari non possunt, nisi quia Prælati Monasteriorum non provident illis de necessarijs ad victum unde constando prædictis necessitatibus, sufficienter providendum fore, nulla remanebit ratio excusationis. Et hæc est communis ratio Theologo?.*

XIX. Thomas à IESU (Specul. Relig. p. 4. C. 2.) *Graviter peccare dixi, quia nolunt reformationi vitæ communis acquiescere,*

re, nempe propter grave damnum emergens ex eorum contradictione.

XX. Franciscus Lopez (lib. 2. tract. 2. controv. 7. dub. 7. n 24.) *Religiosi autem tenentur ex merito suæ Professionis & status de communi vivere, & contenti esse his, quæ à communi ministrantur.*

XXI. Angelus Pistachius Castelli (tr. 4. de voto pauper C. 4. n. 5.) *Subditi resistentes vitæ communi, peccant mortaliter.*

XXII. Alieferra (Orig: Monast: lib. 1. C. 15.) *Monachi compelli possunt ad reformationem juxta præscriptum Regulæ quem professi sunt. Nec tueri se possunt in observantia longi temporis, quia contra ea quæ sunt de substantia vitæ regularis, nulla est præscriptio temporis, neq; dispensatio.*

XXIII. Emanuel Rodericus (Tom. 2. q. 53. art. 3.) ubi relato Tridentini decreto) §. 25. Cap. 2. (hæc infert. *Ex qua decretali colliges, quod Religiosi debent, & tenentur reformare seipsos ad præscriptum Regulæ quam professi sunt.* & art. 4. *Peccant*

Su-

Superiores negligentes instruere, seu reformare, & magis contravenientes reformare volentibus, & etiam singulares impedientes ea, quæ contraveniunt menti, & verbis Concilij, quod est peccatum.

XXIV. Caramuel in Reg. D. Benedicti n. 630. *Qui vota emisit in Monasterio irregulari, hoc est, ubi contra Regulam abusus irrepserunt, tenetur reformationi subjacere, & obedire Antistiti abusus illegitimos eliminanti.* Sic loquitur Caramuel, & in hac controversia adeò sibi constat, ut in Theolog. Regul. n. 631. hæc scribat. *Quam periculosè se fallant, qui existimant ex vi voti non teneri ad vitam communem, eò quòd tempore suæ Professionis non servabatur in Monasterio.*

XXV. Ultimi loco adduco Capitulum Ordinis Præmonstratensis, sub doctissimo Joanne de Paigè celebratum, quodve insertum habetur in Bibliotheca Præmonstratensi (lib. 5 pag. 1019.) *Reverendus Dominus Abbas Religiosos suos ad vitam communem reducat, revocetq; - - - & ne*

ne quis sibi in hoc blandiatur, & Superiorum obtrudat licentiam, audiat Innoc. III. in Cap. cum ad Monasterium: Nec existimet Abbas, quòd super habenda proprietate possit cum aliquo Monacho dispensare - - - - & Concilium Trid: Sess: 25. in Decreto de Regularibus &c. Quo fit ut sint in malo statu, labanturq; turpiter tam Prælati, quàm subditi Religiosi, per quos stat, quo minus omnes in Monasterio vitam communem ducant. Quid plura? Vix vel unicum alicujus nominis Theologum reperire licet, qui oppositum doceret.

XXVI. Ex his omnibus hoc pacto concludo. Juxta commune Theologorum placitum; Prælati Regularium sub gravissimo peccato mortali tenentur pro viribus vitam communem peculio vacuam invehere. Hæc *prima* propositio certissima est. *Secunda*. Omnes subditi ex lege ad peccatum mortale obligante tenentur animo parati esse ad vitam communem peculij expertem suscipiendam, ut communiter omnes vel benigniores docent. Ergo alterutrum necessario consequitur. Aut

Præ-

Prælati in extremo damnationis periculo versantur, propter ea, quòd præceptum gravissimum introducendæ vitæ communis pro viribus implere non conantur; aut subditi sunt veri proprietarij, quòd Prælatis suis invehere bonorum communitatem satagentibus resistunt, vel contumacem obsistendi voluntatem produnt, ob cujus repugnantiæ scandalum vitandum, Prælati ab implendo officio suo desistunt. Nullus hic tergiversandi locus superest, *Si plura cupis* lege *Discipl. Apost. Monast. Diss.* 3. *c.* 4.

XXVII. QUÆSTIO III. *Quomodo se gerere debeant Regulares, qui in ijs Conventibus commorantur, ubi sublata vita communi, peculiorum pestis serpit, ut propriæ consulant saluti?* RESP. Rationem propriæ conscientiæ dirigendæ & peculij habendi vix ego designare valeo. Rescribam quæ celeberrimus Joannes de Turra Cremata Card. in commentarijs in Reg. S. Bened. *Cap.* 94. docet his verbis.

XXVIII. *Gravissimè peccant, qui re-*

for-

formationi hujusmodi abusuum temere resistunt, & se, & alios defendunt, ne à tali labe purgentur. *Ratio est: Quia isti sunt formaliter contemnentes remedia suæ salutis, & tale peccatum est in Spiritum Sanctum. Unde illi qui vivunt in Monasteriis deformatis, quintuplicis sunt generis. Quidam enim dolenti & amaro sunt animo, quod non vivunt in observantia, ex animo tamen aspirant ad reformationem. Alii sunt, qui nolunt aliter vivere, & sic ut sunt malunt manere, nollent tamen Superioribus resistere, si vellent reformare. Tertii sunt, qui positive sic vivere sub deformatione volunt, ut omni reformationi pertinaciter resistant. Quarti inveniuntur neutrales, in omnem partem incurii de modo vel sic, vel aliter vivendi. Quinti sunt, qui apparent bonæ voluntatis, & se reformare intendunt, sed aut quadam animi fragilitate, aut quia nullum modum consentaneum reformationis sibi intendunt, diferunt, & semper inducias captant.*

Inter hos omnes Religiosos secundi & tertii generis, qui deliberate reformari nolunt,

si-

sive resistant, sive non, si sic usq; ad finem persistant, in statu sunt damnationis. De quarti generis Religiosis dicitur, quòd sunt sub periculo salutis, eò quòd in Schola Religionis, non proficiunt, nec ad perfectionem tendunt pro sui status exigentia, & incurij sunt suæ salutis. De quinti generis Religiosis, apparet periculum suæ salutis, propter tepiditatem affectus, & quia discrimini se exponunt, & pusillos scandalizant.

Religiosi primi generis, qui vivunt in locis deformatis, ubi Regula non servatur, cum proposito se reformandi, si valerent, ut securius vivant, & tutius saluti suæ consulant, hæc omnia facere tenentur.

1. *Laborare pro alio Conventu, ubi regulariter vivere possint, & illuc se transferre, nisi forsan spem haberent. Satis certam proprij loci reformandi ex eorum præsentia.*

2. *Si locum reformatum habere non poterunt ut aliqua digna causa eum omiserint super hoc doleant, & pro reformatione inducenda, semper quod in se est, faciant.*

3. *Non sæculariter vivant; Bona concef-*

cessa nonnisi cum licentia Superioris, & in usum necessarium disponant, cum proposito semper resignandi ad placitum Superioris, imò omne superfluum illi dando, aut potius ab alio rerum provisionem sine usu pecuniaris recipiendo.

XXIX. Quisq; astringitur declinare occasionem proximam violandi proprium votum; Quando autem occasio est necessaria, tunc adhibenda sunt remedia opportuna, ad evitandam legis transgressionem; Plurimis occasio habendi peculij necessaria est, cum isti removere illam nequeant. Hi ergo, ut sibi consulant, regulam propriam in victu & vestitu, abstinentiam, jejunia, & vestium asperitatem servent. Tantum peculij illis licitum est, quantum requiritur pro ijs rebus comparandis, quas Religio subministraret, si in ea exacta vigeret communitas. Quod superest, Religioni tradant cum cæteris bonis Cænobij confundendum.

XXX. QUÆSTIO IV. *Licitum ne est juvenibus suscipere habitum Religionis, & pro-*

profiteri in iis Claustris, ubi non servatur communitas rerum, & aliæ præcipuæ Regulæ? RESP: Negant communiter, omnes graviores Theologi, S. Antoninus 3. *p. tit.* 16. C. 2. inquit: *Et ubi quis ex ignorantia, vel errore intenderet illam* (Religionem) *ingredi, in qua non bene vivitur, crudelitas esset non reddere illum cautum, & à proposito suo revocare.* Ut istius crudelitatis crimen declinarem, monere hac de re lectores volui.

XXXI. Cardinalis Cajetanus, 22. *q.* 189. *a* 9. hæc scribit: *actus iste qui est, inducere ad vitam Conventualem, est actus ex genere suo malus, quoniam inducitur quis ad vitam reprehensibilem; Omnis autem vita reprehensibilis mala est. - - - - Unde vituperabile est, non solum inducere, sed etiam ingredi; & recipere ad vitam irregularem Personas, utriusque sexus, quamvis hoc toleret permissivè.* Verùm Ecclesia post obitum Cajetani nullum non movit lapidem, ut impediret rceptionem juvenum, ubi exacta vita communis, & observantia Regularis

non

non vigent, ut ex Clemente VIII. & Innocentio XII. supra vidimus. Cajetani sententiam confirmat, *in 2. p. lib. 3. de Reg. can. Cum virum num.* 48. Prosper Fagnanus. Martinus Navarrus. *p.* 2. *Decret.* C. 12. *n.* 45. citata Cajetani doctrina, concludit. *Qui alteri svadet ingredi Religionem adeò laxatam, qualem modo dicemus, & ubi Regula perperam observatur, peccat.* Graviora docent Nazarius, Nyder, & cæteri communiter.

XXXII. Ludovicus Lopez in suo *Instr. Conf.* C. 43. docet: *Inducere ad Religionem, vel ingredi ad eam, ubi male ob disciplinam Regularem vivitur, peccatum esse.*

XXXIII. Sanchez *lib.* 4. *in Decal. Cap.* 16. *n.* 14. inquit. *Illicitum est Monasterium illud ita collapsum, nec proximè reformandum ingredi quamvis ab Ecclesia toleretur.*

XXXIV. Paulus Layman *Lib.* 4. *Tra.* 5. C. 6. *n.* 5. scribit: *Qui religionem absolute vovit, is non tenetur, imò neq; licite potest ingredi ordinem, cujus regularis disciplina collapsa est, ejusq; Professi pleriq; male*

vivunt, ut ne substantialia quidem vota observent. Ideoq; ingredienti perversionis periculum immineat, ut docent Cajetanus Major. Navarrus. Valentia, Rodriquet, Sanchez. Lessius.

XXXV. Leander hæc *trac. 1. de jur. quæst. 14. & 15.* docet: *An prædictus vovens, ingrediens Religionem quoad substantialia collapsam, non solum non satisfaciat voto, verum etiam mortaliter peccet? Respondeo dicendum, quòd non solùm non satisfaceret voto, sed quòd denuo peccaret mortaliter, ob perversionis periculum.*

XXXVI. Salmanticenses *trac. 15. cap. 2 pun. 1. n. 1.* hæc inquiunt; *Cæterum pro comperto habemus, non satisfacere* (voto ingrediendæ Religionis) *ingrediendo Religionem relaxatam, & quoad principales obligationes collapsam, nisi fortè spes subsit proximæ reformationis Quia talis Religio non mæretur nomen Religionis, nec ad perfectionem conducit, sed ad perditionem; nec in eam ingrediendo pericula fugerentur, sed majora fortè amplecterentur.* Eadem docent Passerinus

nus, Martinez de Prado, Lezaxa, Cassianus à S. Elia, Rotarius, Bonacina, & communiter omnes. Consule *Disciplinam Apost. Monast. diss. 15. Cap. 13. & Defens. Decret. Concilij Trid. Diss. 2.*

XXXVII. Religio schola Evangelicæ perfectionis est, in qua facilius ad optatum bravium pervenitur. Religiosi veluti rheda, & curru ducti ambulant ad pallium assequendum. Christiani in sæculo pedites iter agunt, undiq; scopulis & laqueis circumsepti. Si currus sit optimè ordinatus bene clausus & fortis felicissimè ambulant viri Religiosi. Contra si currus sit perturbatus, læsus semifractus, tunc infeliciores sunt illi qui tali curru incedunt & in graviori periculo versantur, frangendi crura, brahia capita, quam Christiani qui pedites ambulant.

XXXVIII. QUÆST: V. *Utrum habere reditus redundantes in communi pugnet cum voto paupertatis:* RESP: S. Thomas 2. 2. quæst. 88. art. 7. respondet. *quod habere superabundantes divitias in commu-*

muni, sive in rebus mobilibus, sive immobilibus, est impedimentum perfectionis, licet non totaliter excludat eam; habere autem de rebus exterioribus in communi sive mobilibus sive immobilibus, quantum sufficit ad simplicem victum, perfectionem Religionis non impedit, si consideretur paupertas, per comparationem ad communem finem Religionum, qui est vacare divinis obsequiis.

XXXIX. Extrema diligentia, summa cavenda in hac materia sunt. Victum & vestitum præbere Superiores, ad normam propriæ Regulæ debent: caritas in hac provisione elucere debet. Victus non debet delicatus esse, sed diligenter & opportune paratus, ut decet regularem sobrietatem. Vestitus quoq; promptè tradatur. Jnfirmorum cura magna habenda est. Aliud extremum divitiarum etiam in communi possidendarum vitandum est. Non ob paupertatem, sed ob divitias Religiones omnes naufragium passæ sunt. Pauperes ne IESU Christi ejusq; Discipuli & comites dicendi essent, qui superba ædi-

ædificia, splendida palatia, qui ingentes reditus possiderent? Si talia peragerent, procuidubio Religionis relaxationem, & & perversionem inducerent. Religio enim Christi IESU & redundantes, divitiæ contradictoriè opponuntur.

CAPUT IX.

De voto Castitatis & Obedientiæ.

1. QUÆST. 1 *Quid sit votum Castitatis Religiosæ?* RESP. Est *abstinentia perpetua ab omni actu venereo, tam interno quam externo.* Sacerdotes peccantes contra hoc votum augent malitiam ob duplicem titulum seu vinculum, quo Sacerdotes obstringuntur, castitati servandæ. Hujus voti observantia à modestia oculorum à solitudine, à carnis mortificatione, ab otij declinatione plurimum pendet. Quare quælibet Religio & jejunia, & victus temperantiam & alias virtutes plus & minus præscribit in castitatis præsidium. Renunciant divitijs ut animum ab affectu pecuniarum immunem conservent. Separantur à sæ-

à sæculo ut ablata omni occasione facilius castitatem custodiant quam observare & ipsi Christiani in medio laqueorum mundi, & inter ipsa fœminarum præstigia, aut virginalem, aut matrimonialem astringuntur. Aspectus venereus & sola deliberata delectatio, luxuriosa æquè Christianum ac Religiosum virum in infernum detrudunt, sola circumstantiæ sacrilegæ diversitate.

II. Virtus hæc veluti limpidissima chrystallus in putrido & luculento corpore defertur. Facillimè bitumen succenditur, & luxuriæ ignis ardet, & sulphureæ exhalationes castitatis candorem offuscant, nisi assidua vigilantia custodiatur. Concupiscentia dira fera est, quæ semper rugit, & revolutiones machinatur. Si initio heroico spiritu cohibeatur, & continua custodia frenetur, ejusmodi victoria facilis nunquam tamen eidem fidendum, quia versute, & ex insidiis suam orditur rebellionem. Concionatores, & Confessarii præsertim vigiles sint oportet. Hi quippe

ratione ministerii frequenter feminas alloquuntur, A colloquiis spiritualibus initium ducitur;at nisi cautela summa adhibeatur, omnia in carnem desinunt. Confessarii habent suas filias spirituales, quibuscum familiares sermones texunt, Halitus ille Virginalis, simulque femineus, calida illa suspiria, & familiaritas paternitatis spiritualis cum filia spirituali fugienda sunt tanquam sibibus basilisci. Tractandæ feminæ sunt, non secus ac personæ lue inquinatæ spirituale alimentum porrigatur, & continuo separatio succedat, alioquin pestu luxuriæ sua veneficia immittit. Verum quia innumeri libri sunt qui fusius hoc argumentum tractant; idcirco ab ulteriori abstineo sermone.

III. *QUÆST: II. Quid ratione voti obedientiæ præstare Regularis Obstringitur.*

℟. Votum obedientiæ est *oblatio propriæ voluntatis DEO facta,* dum Regularis promittit obedire suis Superioribus in iis omnibus quæ hi juxta propriam regulam jubebunt. Quare Regularis obedire tene-

tur ſub gravi culpa Superiorum præceptis. Quando Superior non præcipit, ſed ſolum optat hortatur, etiamſi ſubditus non pareat, non propterea violat obedientiæ votum quia nullum tranſgreditur præceptum. Præcepta autem Superiorum de re gravi eſſe debent.

IV. Quatuor communiter conditiones pro exacta obedientia Sancti Doctores requirunt. 1*mo* ut ſit prompta executio ejus quod præcipitur: 2. ut interior voluntas accedat executioni externæ: 3. ut ſubditus proprium judicium in re dubia aut controverſa ſubmittat judicio Superioris. 4. cognita Superioris voluntate non eſt expectandum præceptum, ſed implendum eſt quod Superior cupit. Hæ tamen conditiones ad majorem obedientiæ perfectionem requiruntur. Secus adejuſdem virtutis naturam. Ad hanc enim, & ut peccatum, ſaltem grave evitetur, ſat eſt ut reipſa ſubditus obediat, & exequatur impoſitum præceptum. Advertendum tamen, quod Superiores interdum præcepta

ſu-

suspendunt, ut scandalum evitent, quia prævident subditos minime paratos ad implendum præceptum. Et tum subditi qui hæc obsistendi Superiorum mandatis argumenta perhibent, sunt in malo statu, & peccare mortaliter valent spectata, rei præcipiendæ gravitate. Jn his enim circumstantiæ spectandæ sunt.

V. Superiores jure præcipere valent ea omnia quæ intra confinia regulæ & Constitutionum continentur vel ad regulæ & Religionis conservationem & decorem indirectè etiam conducunt. Queunt etiam Prælati ea vetare quæ tendunt ad proprias leges violandas, & alia jubere quæ graviter expediunt Regulæ & Constitutionum observationi. Quare præcipere Superior potest necessitate urgente ut subditi inserviant Religiosis & Sacramenta ministrent Christianis peste infectis, præsertim si Religiosi ordinem profiteantur ad proximorum salutem procurandam institutam.

VI. Jn re dubia parere subditus te-

netur Superiori præcipienti, quia poſſeſſio ſtat pro Superiore, ut communiter Theologi docent. Probabiliſtæ non nulli contendunt, ſubditos habentes pro ſe opinionem etiam minus probabilem liberos eſſe ab obedientia præſtanda, quamvis opposita ſententia probabilior ſtet pro Superiore. Et ita docere coguntur, admiſſo ſyſtemate probabiliſtico. Hinc verò lucu-lentius apparet, quam ſit auctoritati Superiorum, & optimo regimini ſeditioſus, atque pernicioſus probabiliſmus.

VII. Superiores nihil ſupra aut contra Regulam præcipere valent ſubditus tamen non eſt legitimus judex, num id quod Prælatus jubet, ſitcontra, vel ſupra Regulam, niſi res evidens ſit. Capitula Generalia præſcribere, & condere ſtatuta valent nova, quæ Ordinis & decorem augeant, & obſervantiam Regularem validius firment. Ad præfecturas quoque acceptandas & obeundas prælati urgere ſubditos ſuis præceptis jure queunti ſecus ad acceptandas dignitates, vel Epiſcopatum extra Ordinem.

VIII.

VIII. Graviter Regulares peccant, vel dum præceptum Superioris implere recusant, vel dum ejusdem vocem contemnunt, vel dum reformanti, abusus, & corruptelas, invectas contra Regulam & Constitutiones resistunt. Peccant venialiter si ea executioni demandare negligant quæ sciunt à Superiore præscibi, quamvis non sub præcepto, ut dum inculcant observantiam Regulæ & Constitutionum. Et licet Constitutiones natura sua ad culpam non obligent, re ipsa tamen numquam deliberate violantur sine aliqua veniali culpa, qui vero ex habitu & consvetudine eas indiscriminatum transgrediuntur, ad tacitum contemptum se se disponunt, & contra præceptum aspirandi ad perfectionem peccant.

IX. Superiores qui Regulæ & Constitutionum transgressiones dissimulant, qui easdem pro viribus corrigere & impedire negligunt, aut ex torpore & negligentia, aut ex quadam conniventia, peccant mortaliter, ut Diana Salmanticen-

ses La-Croix, & alii communiter docent. Superiores enim vi muneris sui destinati sunt ad legum custodiam, & universæ disciplinæ observantiam promovendam. Illorum negligentia in impediendis transgressionibus gravissimum detrimentum infert Religioni, Hinc enim gravissima proficiscuntur absurda, & hinc omnes Sacrorum Ordinum relaxationes manarunt. His quippe transgressionibus succedunt violationes votorum, scandala, castitatis jactura, & proprietatis pestes.

CAPUT X.

De Tyrocinio, seu Novitiatu Regularium.

1. ANtequam Religionem juvenes solemni ritu profiteantur, debent per annum integrum habitum Religionis, & palam gestare. Libera autem, & non coacta sit hæc Religiosæ vestis susceptio necessarium est. Qui puellas cogunt ad hanc susceptionem, mortaliter peccant, & excommunicationem in currunt, ut Tridentinum *Sess.* 25. c. 18. statuit. Qui autem

in-

juvenes mares cogunt minis, peccant mortaliter, sed excommunicationem non incurrunt. Juvenes qui coacti tyrocinium peregissent, si libere professionem emitterent, validus fuisset Novitiatus. Annus hujus Novitiatus integer esse debet, ut Tridentinum *Sess.* 25. *c.* 15. præscribit, continuus & non interruptus. Qui per diem habitum dimitteret, & à claustro exiret animo non redeundi, licet post diem rediret, Novitiatus interruptus diceretur; secus si per aliquot horas dimitteret, absque exitu è cœnobio.

II. Jnepti jure naturæ ad Novitiatum ut sunt decrepiti, insani, habitualiter infirmi grevi morbo, servi vere tales repugnante domino Conjuges post consummatum matrimonium sine mutuo consensu professi in altero ordine sine licentia Superiorum. Jure positivo recipi nequeunt Episcopi Archiepiscopi, qui sine expressa summi Pontificis facultate profiteri Religionem regularem nequeunt Ceteri autem Ecclesiastici liberi omnino sunt e-

tiam curæ animarum addicti ad profitendam vitam Regularem.

III. Pontifices summi plures ediderunt Constitutiones, quibus determinant conditiones recipiendorum ad ordines regulares Sixtus V. sua Constitutione *Cum de omnibus* prohibuit ne viri prætergressi annum sextum decimum reciperentur, nisi præmissa severa perquisitione de patria de acta vita de parentum qualitate. Quod si repertum fuerit istos latrocinia, aut alia similia scelera patrâsse vel suspectos de iisdem esse, aut condemnatos vel prudenter timeatur condemnandos fore; si ære alieno, gravatos supra vires, vel ratiociniis reddendis adstrictos unde lites & molestiæ, prævideantur; prohibet ne recipiantur, & professionem ab istis emissam nullam declarat Prælatos verò qui scienter ejusmodi receperint, privat voce activa & passiva, gradibus & præfecturis inhabilesque constituit ad futuras dignitates, & gradus. Hanc Constitutionem altera Constitutione cujus initium est, *Ad*

Re-

Romanum Pontificem temperavit non quantum ad pœnas, ſed quantum ad crimina. Gregorius XIV. alia Conſtitutione dictâ *Circum ſpecta* partim ſuſtulit, partim auxit Sixtinæ Conſtitutionis moderationes. Et tandem Clemens VIII. Profeſſionem reduxit ad terminos Juris communis: ita ut niſi aliquod Juris communis impedimentum obſtet Profeſſio valida, ſit. Pœnas vero intranſgreſſores in ſuo reliquit vigore. Nunc tamen vi Conſtitutionis ejuſdem Clementis VIII. Regulares recipere juvenes poſſunt etiam prætergreſſos annum decimum nonum exacto tamen juramento, quod neque criminoſi, neque ratiociniis reddendis obnoxii, neque rei furti, aut homicidii vel aliis impedimentis in Sixtina Conſtitutione recenſitis ligati ſint. Prælati qui ejuſmodi ſcrutinium negligunt graviter delinquunt & ſubjecti ſunt Sixtinæ Bullæ pœnis. Valida tamen Profeſſio erit dummodo nihil contra jus commune repugnet.

IV. Novitii omnium privilegiorum

Re-

Regularium participes ſunt, cum ſint ſub poteſtate Religionis, & ejuſdem onera ſuſtineant. Quare ſunt à juriſdictione Epiſcopi immunes, & privilegio fori gaudent. Poſſunt Superiores Religionis cum iiſdem diſpenſare ſuper præceptis Eccleſiæ, & eorum votis, quæ tamen implere, ſi habitum Religionis dimittunt, debent. Contra ſi abſolvantur à cenſuris, irregularitate, vel reſervatione ſi exeant à Religione, quam bona fide amplexi fuerant, abſoluti manent.

V. Si in anno Tyrocinii novitius decedat heres ab inteſtato ejuſdẽ bonis ſuccedit Donationes liberæ inter vivos, contractus, lucroſi, renuntiationes bonorum temporalium, officiorum, dignitatum, niſi fiant cum licentia Epiſcopi aut ejus vicarii duobus menſibus ante profeſſionem irritæ ſunt & nullæ, ut determinavit Tridentinum Bona quæ ſibi obventura ſperat Novitius, renuntiare poteſt Religioni quam Profeſſurus eſt, etiam vivente Patre ſecus alteri determinatæ Per-

ſo.

ſonæ. Bonis quæ jure ſangvinis obveniunt Novitio, niſi ipſe diſponat juxta præſcriptum Tridentini ante Profeſſionem, uccedit ordo quem Profeſſus eſt, ſi capax ſit bonorum immobilium.

CAPUT XI.

De Profeſſione Regularium.

1. PRofeſſio Monaſtica, ut alias indicavi, contractus eſt quo homo ſemetipſum DEO offert in aliqua approbata Religione ſolemni ritu tria vota paupertatis, caſtitatis, & obedientiæ emittendo coram Prælato conſentiente, quique DEI nomine hæc vota acceptat. Duplex eſt: *Expreſſa*, quæ verbis fit coram Superiore, & *tacita*, quæ ſignis & actionibus à jure ſtatutis peragitur; ut ſi novitius expleto anno ſexto decimo & integro anno ſui tyrocinii, exerceat actiones Profeſſorum, eorumque habitum deferat, profeſſionem tacitam emittit, ſi tamen Prælatus conſentiat, & ipſe Novitius libere, non coactus ſeu nullo timore extrinſecus graviter incuſ-

cuſſo adductus id agat, advertatque ejuſmodi actionibus ſe tacitam Profeſſionem incurrere, & habeat animum profitendi verum quamquam tacita hæc profeſſio nuncupetur, reipſa expreſſa ſuo modo eſt.

II. Ut Profeſſio Regularium legitima ſit, requiritur legitima poteſtas, quæ reſidet, vel in Romano Pontifice, vel in Superiore Religionis, juxta Regulas peculiares cujuſcumq; Ordinis. Jn hoc aut illo Ordine non ſufficit ſolus Superior, ſed neceſſarius eſt conſenſus majoris partis Patrum à conſiliis vel Capituli. Si major pars iſtorum Patrum reluctetur, nec Superior illius Conventus, inquo eſt Novitiatus, nec Superiores majores poſſunt admittere Novitium ad profeſſionem reluctante verò Superiore immediato & accedente conſenſu majoris partis Patrum à Conſiliis valent Superiores majores ut Provincialis vel Generalis admittere Novitium ad Profeſſionem. Cæterum quilibet ordo ſuas conſulere leges debet.

III. Plura ſunt impedimenta quæ nul-

nullam reddere professionem queunt. 1. Ætas ante annum decimum sextum completum. 2. Si annus Novitiatus non sit integer, vel ut inter ruptus. 3. Defectus libertatis, ut si servus repugnante domino profiteatur. 4. Matrimonium consummatum altero conjuge repugnante. 5. Episcopatus non accedente Pontificis licentia. 6. Nimia senectus, aut morbus gravis, non curabilis, impediens Regulæ observantiam. 7. diversitas sexus, ut si vir in Monasterio mulierem aut contra profiteatur. 8. Metus gravis injuste incussus. 9. Error circa essentiam status Religiosi. 10. Si desit animus se obligandi vel si ficto animo acceptetur à Superiore nulla est in foro conscientiæ. 11. Tandem si contingat aliquis defectus qui vi Constitutionum talis Ordinis professionem irritet.

IV. Ut professio nulla ex parte utriusq; & Superioris acceptantis & Professi redintegretur, requiritur utriusque partis reciprocus consensus. Si vero nul-

la

la sit ex defectu consensus solius professi, tunc sat est ut ipse solus renovet consensum, ratamque habeat professionem emissam. Aliqua vero professio nulla esse potest ex impedimento quod non admittat remedium, quo sanari possit.

V. 1. Effectus professionis regularis est remissio omnium peccatorum etiam quantum ad pœnam ut 22. *q.* 189. *a.* 3. *ad* 3. *docet.* D. Thomas cui subscribunt cæteri Theologi 2. Est ablatio irregularitatis ex defectu natalium pro sacris Ordinibus suscipiendis, secus pro præfectura exercenda. 3. aufert ingratitudinem filii adversus patrẽ qui exhæreditare amplius filium nequit. 4. Dirimit matrimonium ratum & non consummatum. 5. Commutat vota in sæculo facta in professione: quæ commutatio per ipsam professionem fit Quare etiamsi Professus frequenter negligeret observantiam jejuniorum, aliarumque austeritatum Ordinis, nihilominus commutatio facta consisteret. 6. Est provisio victus & vestitus quam re-

li-

ligio ministrare tenetur professis tum sanis, tum infirmis, eosq; educare in studiis juxta propriam vocationem astringitur.

VI. Tridentinum *Ses.* 25 *cap.* 19. facultatem Regularibus impertit reclamandi contra Professionem emissam tribus adjectis conditionibus 1. reclamatio & causa rescindendæ professionis ante elapsum à die emissæ professionis quinquennium instituatur: 2. Ne reclamans habitum Religionis deponat pendente causa reclamationis. 3. ut causa rescindendæ professionis instituatur coram proprio Superiore, & ordinario, qui sententiam ferre debet.

VII. Ut quis reclamare licite queat contra propriam professionem fundamenta habere certa debet, & evidentia. Qui enim dubius est, reclamare licite nequit, quia in dubio præsumptio stat pro professione Plura dicenda de hac reclamatione essent. Verum cum hæc omnia ad forum externum pertineant, & fuse tractentur à non paucis Canonistis, idcirco illa prætereo.

VIII.

VIII. Jllud dumtaxat hinc colligant velim magiſtri novitiorum, quanta diligentia & vigilantia candidatorum vocationem expendere graviter aſtringantur. Cauſa princeps relaxatæ diſciplinæ regularis eſt defectus vocationis divinæ ad illum ſublimem ſtatum profitendum Siquidem plurimi non DEO vocante ut advertit Cardinalis Bellarminus *lib.* 2. *de gem. col.* ſed aliis rationibus quas explicare non vacat, adducti huic ſacræ militiæ nomina dant væ novitiorum præfectis, ſi oculos claudunt ſuper hoc graviſſimo negotio, ne propria clauſtra vacua remaneant & non vocatos ad profeſſionem admittunt. Deficiente hoc primo Cœleſtis vocationis fundamento, quid mirum, quin univerſum ædificium corruat. Caſtitas donum ſpeciale Spiritus Sancti eſt ut intaminata ſervetur, gratia, non ab humana infirmitate vires expectans ſed ut à DEO manans, victrix atque triumphans requiritur vocatione divina ſublata deeſt gratia illa ſingulariſſima, & hac gratia deſtituti caſti-

ta-

tatem sacrilege polluunt, deturpant, corrumpunt En expositam omnium malorum radicem. Cautissimi ergo sint Novivitiorum Magistri in expendenda eorundem vocatione.

IX. Non me latet quod opponere isti solent, nempe mundum in maligno positum esse, & Christianorum mores laxatos atque indies corruptiores fieri Ex hac silva transferendas in regularium Viridaria plantas esse, quæ in grandine, antequam olivæ inserantur, percussæ sint, vix fieri potest ut fructus pariant, vita æterna dignos. Verum habet. Quam obrem secernendæ sunt plantæ tunc ab infectis At sane reponis, paucæ sunt & multiplicata claustra impleri debent. Nimis longus essem, si pro dignitate hanc discutere objectionem vellem. Vide *disciplinam Apostolica: Mouasticam* P. 2. *dis.* 1. c. 15. ubi fuse hanc difficultatem discussam invenies. Regularium propagatio, & perennis successio non carnalis sed spiritualis est à DEO descendens. Tu solos

vo-

vocatos ad profeſſionem excipe, & curam DEO relinque ut operarios mittat. Si ſecus feceris, & te & alios periculo æterno pereundi expones.

CAPUT XII.

De Litterarum ſtudio, in quod incumbere Regulares aſtringuntur: & quæ Methodus in ſcientiis addiſcendis ſervanda.

I. CHriſtiani omnes plus & minus, prout eorum conditio fert, Scripturis Sanctis dare operam debent. Jn hoc autem ſtudium Regulares, & omnes viri rebus ſacris addicti incumbere graviſſime aſtringuntur Joannes Trithemius incliti Sanctiſſimi Patriarchæ Benedicti Ordinis præclarorum virorum, non modo antiqua, ſed etiam ætate noſtra, DEO auſpice fæcundiſſimi Abbas *homil.* 4. de ſtudio ſacrarum ſcripturarum, hoc pacto Monachos ſuos alloquitur. *Videmus inter vos quoſdam ſcripturarum ignaros inſtabiles mente, diſcolos, & vagos, quibus eo magis impatamus ignorantiam, quo minus inclinantur ad*

di-

disciplinam. Turpe quidem est nescire quod scire juberis, turpius non discere, turpissimum verò contemnere. Et sunt inter vos qui scientiam salutarem nesciunt, sunt etiam qui discere negligunt quid si addam esse & ad alios qui scientiam Divinarum scripturarum pœnitus contemnunt.

Et paulo ante hæc habet. *O stulti & perditissimi Latrones, qui scientiam salutarem contemnitis, & ignorantiam Divinarum scripturarum potius quam intelligentiam amatis? Numquid affectati ignorantia pautioribus vos plagis reddet obnoxios? Aut propterea delinquentes, eritis coram DEO innoxii quia mandatorum DEI voluntarie estis ignari? Duplici pœna cruciandi eritis: altera, quod scire viam mandatorum DEI contemnitis; altera quod sermones DEI non custodistis - - - De vobis etiam, o stultissimi tenebriores, illud intelligitur S Hieronymi, quoniam ibi non est ignorantia jam excusabilis, ubi scitur quid et illud quod ignoratur magis autem cavendum vobis ne cum illis tandem computemini qui*

dixerunt DEO: *Recede à nobis viam ſci-entiarum tuarum nolumus.*

II. Neque illi ſolummodo culpand ſunt qui craſſa, & ſupina ignorantia eo rum quæ proprium ſtatum ſpectant, infe liciter laborant qui in ſapore quodam fu neſtiſſimo quam libentiſſime obdormiunt qui nec brachium, nec pedem movere volunt ut neceſſariam conſequantur ſci entiam; verum illi inſuper qui tempus te runt in addiſcendis artibus, ſcientiis diſci plinis, quæ à ſcientia Sanctorum abdu cunt, quam potiſſimum comparare de bent Clauſtrales Reſcribere placet verba Ludovici Granatenſis *par.* 2. *de voto c.* 4

„ § 7. Quam multi hodie, ſtudioſi ſun
„ in mundo, & inter hos quam pauci qu
„ diſcipuli ſint IESU Chriſti. Et quo
„ acerbiſſimum eſt illi ipſi qui, recente
„ mundo relicto, amplectuntur Religio
„ nem vel eo tempore quo debent expo
„ liare veterem hominem, & huic ſe di
„ ſciplinæ impendere, cum vix DEUM

gu-

„ gustare cæperunt, atque ad eum cogno-
„ scendum ægre aperuêre oculos collo-
„ cantur, inter gentiles Philosophos, &
„ in scientiis mundanis exercentur, ubi in
„ longum tempus nec verbum de IESU
„ Christo auditur. Quod studium etsi pro-
„ pter mutationem temporum & hæreti-
„ corum perversitatem aliquo modo ne-
„ cessarium sit tamen tamquam magnam
„ plagam sæculi nostri & vitæ debemus
„ accipere utpote quod nobis tantum
„ temporis eripiat, & separet, atque exu-
„ les faciat tot annos, á salvatoris nostri
„ consortio. Præsertim si attendamus
„ quod dicit Gregorius Nazianzenus, o-
„ mnes illas Gentilium scientias & disci-
„ plinas tamquam plagas Ægypti ob pec-
„ cata nostra in Ecclesiam intrasse: Sed
„ cum misera temporum conditio nos ad
„ hanc necessitatem adegerit, congruum
„ illi tempus dandum, & assignandum fo-
„ ret, atque ita providendum ut ædifici-
„ um & fundamentum virtutis sic consti-

„ tutum eſſet, in animis eorum qui inci-
„ piunt, ut ſuſtinendo iſti oneri ſuffice-
„ rent. Sed quamdiu opus tenerum eſt &
„ infans Chriſtianus adhuc guſtat lac IE-
„ SU Chriſti, ſtultitia eſt ipſum illum ab-
„ lactare, & guſtum illi dare librorum
„ gentilium *ubi non videt niſi argumenta,*
„ *ſubtilia, & plena fallaciis ſophiſmata.*
„ Quid verò ſi bene expendamus, hoc eſt
„ aliud quam imitari crudelitatem Phara-
„ onis ruinam populi DEI Machinantis,
„ cum imperaret, ut quam primum Hæ-
„ bræus maſculus naſceretur, ſuffocaretur
„ flumine & aquis Ægypti? *omnia* (inquit
„ ſapiens) *tempus habent - - - tempus am-*
„ *plexandi & tempus longe fieri ab amplexi-*
„ *bus.* Tempus illud amplexando DEO
„ debebatur, comparandoque amori tam
„ forti, ut nullis aquis mundi ſuffocari
„ poſſet, & extingvi: quo facto paulu-
„ lum licebit ab ipſius amplexibus rece-
„ dere ut neceſſitatibus proximi intenda-
„ tur. Quid alias volebat DEUS noſter in
le-

„ lege, cum prohiberet ne sponsi, coge-
„ rentur arma sumere & ad bellum pro-
„ cedere? Quid significabat, cum vetaret
„ operari in primogenito bovis, & non
„ tondere primogenita ovium, nisi genus
„ istud primo genitorum, de quo hic lo-
„ quimur liberum esse à vinculis & one-
„ ribus istis, ut totum se sibi & profectui
„ suo impendat. Contra has leges omnes
„ faciunt qui tempus istud suffurantur,
„ studio veræ sapientiæ, & veræ scientiæ,
„ ut totos se humanis scientiis addicant,
„ si Hactenus sapientissimus Ludovicus
Granatensis, cui nihil præter antiquitatem deest, unde Pater Ecclesiæ nominetur.

III. Si temporum ratio coegit majores nostros quando Arabum Philosophia vigebat, doctrinæ Aristotelicæ operam dare, ut ethnicos & supèrstitiosos viros propriis illorum armis confoderent, opposita temporum vicissitudo urgere nos debet ut in ea incumbamus studia quæ re-

revincendis convertendiſque hæreticis & malis Catholicis opportuna ſunt Nullum in præſens apud ſive ethnicos, ſive Turcas, qui nos circumſtant Philoſophiæ ſtudium: ſupina illi laborant ignorantia, parvoquæ opus eſt quo illa revincantur. Hæretici nunc ſunt qui dogmata Catholica oppugnant, & Catholici non nulli ſcriptores, qui evangelicæ moralis regulas pia intentione & ſabro opinandi modo præventi, vel nolentes humanis appetitionibus nimis accomodant. Jn illud ergo ut majores noſtros imitemur, ſtudium incumbendum, quod convellendis iſtorum erroribus opportunum eſt Credendis, & agendis conſtat, Theologia Chriſtiana, & hæc duo conſiſtere ſeparata diu nequeunt.

IV. Methodus itaque, quam novitiis expleto Tyrocinii anno tenendam ſuggero (abiit enim ut tribunal erigere velim, illam utCenſor proponendo) hæc eſt. Paucis menſibus juſti ratiocinij, regu-

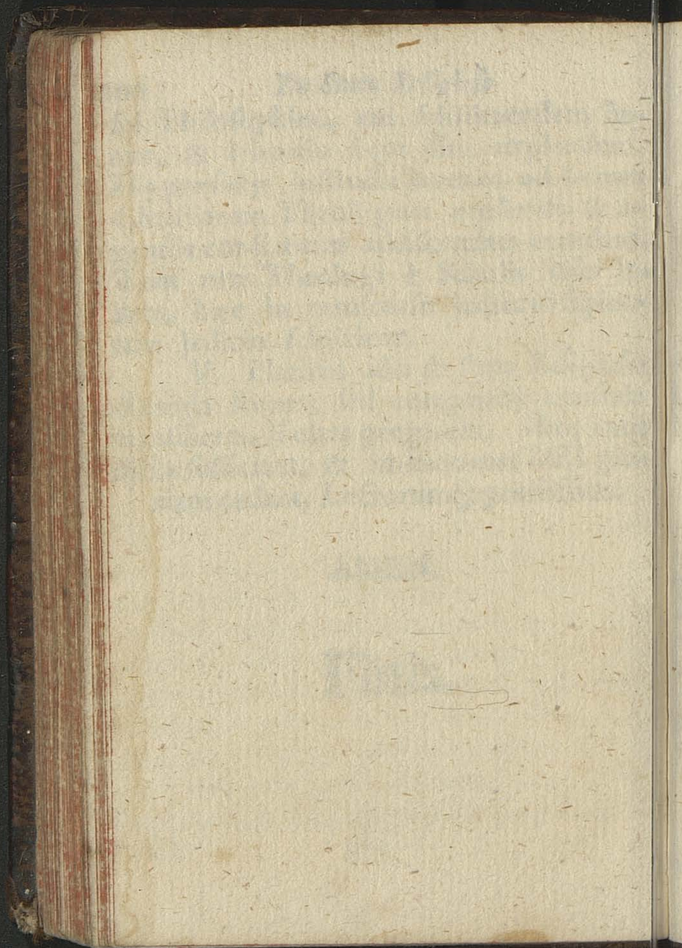
gulas addiscant ex Dialectica decerptas, missis tricis & cavillationibus Sophisticis quæ mentem corrumpunt, aut saltem pessimè disponunt. Regulæ istæ viam doceant inquirendæ veritatis, cum sola & unica veritas sit via, quæ ad Cœlum ducit. Elapsis quatuor aut quinque mensibus, in hoc studio triennium illud quod insumere in Philosophiæ studio solent, impendant in lectione Scripturæ Sanctæ, & historiæ Ecclesiasticæ. Optandum summopere esset, ut aliquis cursum historiæ Ecclesiasticæ scholæ usui accommodatum, & in oportunos tractatus vel dissertationes digestum ederet. Præmittenda esset brevis Synopsis historiæ veteris testamenti, paucis sed oportunis disputationibus illustrata, Post perstringendum esse specimen historiæ Christianæ, ut scirent juvenes, qui fuerint heroes nostri, quæ illorum acta & gesta. Aliquæ dissertationes brevissimæ, in quodlibet sæculum adjici possent; Opus istud simile esse deberet cur-

sui Philosophico, cui substituendum innuo, & triennio sicut ille, explendum. His præsidijs instructi juvenes, ad sacram Christianam Theologiam credendis & agendis constantem addiscendam accedant. Tum veri Theologi è Scholis discederent, hæc in transcursu judicavi sapientum judicio subjiciens.

V. Plurima alia de statu Religioso dicenda forent; sed compendij confinia transilirem, si ultra pergerem. Hæc itaq; dicta sufficiant, & in majorem DEI gloriam cedant, Lectorumq; profectum.

AMEN.

Finis.

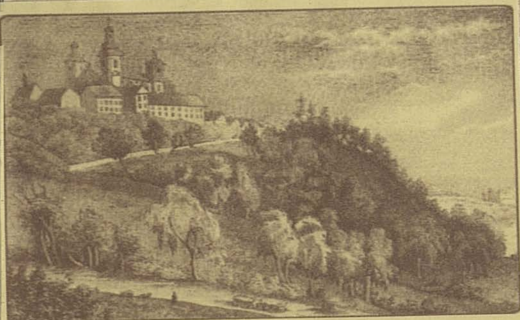
Ad Usum S. Andreæ

Ad Usum S.

obry	Stan przedmiotu
redni	
ły	
	Wartość w wal. austr.

78

P.P.

Depozyt w Bibliotece Jagiellońskiej
06528